

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASI
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ - SAYI 76 - 21 EYLÜL

1976 5 TL.

UMUTSUZLUK SİSİNİN ARKASI

AKINCILAR BAŞBAKANLIĞI BASTI

MC Hükümeti'nin başkanı Demirel, "tetik çekenle tesbih çeken"ı ayırt ederek DGM yasasını çıkartmak için Millet Meclisi'ni topladığı gün bir grup silahlı "akıncı" Başbakanlığa bağlı Devlet Planlama Teşkilatı'nı bastı. Baskın sırasında sigara için akıncıların oruçlu olmadıkları da anlaşıldı. Baskına katılan akıncıların "seferi" sayılarak oruç tutmadıkları da ortaya çıktı.

Başbakanlığa bağlı Devlet Planlama Teşkilatı'nın iki binası var. Birisi Karanfil sokakının sonunda ve Meşrutiyet caddesinin başında. Karanfil sokakta ise MSP Genel Merkezi bulunuyor. DGM yasasını görüşmek için Millet Meclisi'nin toplandığı gün Karanfil sokaktaki MSP Genel Merkezinden gelen bir munga akıncı Başbakanlığa bağlı Devlet Planlama Teşkilatı'nı bastılar. Devlet Planlama Teşkilatı yetkililerinin çağırması üzerine gelen polisler akıncıları 27 Mayıs Polis Karakoluna götürdüler. Ancak 27 Mayıs Karakolunda akıncılar "kendi deyimleriyle" bir devlet başkanına telefon etmek için izin istediler. Devlet Planlama Teşkilatı yetkililerinin şikayeti üzerine zabıt tutulmasına karşın daha sonra akıncılar serbest bırakıldı.

Olay şöyle oldu: 12 Mart öncesinde Devlet Planlama Teşkilatı'na Kemal Oral adında bir "müslüman" uzman alındı. Uzman, 99 sayılı yasaya dayanılarak Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nden ödünç alındı. Kemal Oral, Devlet Planlama Teşkilatı'nda yüksek maaş ve bir odaya sahip oldu. Verilen işlerin hiç birisini de yapmadı. MSP'nin hükümet ortadığı olmasından sonra DPT'nin odasını, telefonunu MSP için kullanmaya başladı.

DPT Müsteşarı Kemal Cantürk, bu müslüman uzmanı eski dairesine iade etti. 99 sayılı yasaya göre Devlet Planlama Müsteşarlığının Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne adı geçen uzmanın DPT'deki çalışmasının bittiğini bildirmesi yeterli. Bu yazıdan sonra Kemal Oral'ın eski işine dönmesi zorunlu. Sözü edilen yazı yazıldı.

Ancak "müslüman" uzman DPT'nin sağladığı olanaklardan yoksun olmayı reddetti. Önce Koordinasyon Dairesi Başkanı Faruk Molu'yu bir odaya kilitleyerek tehdit etti. Sonra da MSP için kullandığı odayı boşaltmayı kabul etmedi. DPT yöneticileri bu odayı zorla boşaltma yoluna gittiler. Bunun üzerine DPT'ye çok yakın olan MSP Genel Merkezinden bir munga akıncı akın etti. Akıncıların bir bölümünün tabancalı olduğu görüldü. Hepsi sigara içiyordu. Akıncılar Erbakan'ın kendilerine odayı bırakmalarını söylediğini ileri sürdüler. DPT yöneticilerini tehdit ettiler. Bunun üzerine polis çağırıldı. Akıncılar, DPT yöneticileriyle birlikte 27 Mayıs Karakoluna götürüldü.

Bütün bu olaylar Demirel'in "tetik çeken ile tesbih çeken"ı ayırt ederek DGM yasası için Millet Meclisi'ni topladığı gün oldu. Tabancalı akıncılar, Demirel'e bağlı bir "devlet" kuruluşunu basacak kadar cüretlerini artırdılar. Türkiye'deki gelişmelerin bir cilvesi olmalı.

UMUTSUZLUK

YALÇIN KUÇUK

Saman alevi nitelikli, saman alevi süreli umutlar yaratmak, umutsuzluğu yaratmak ve yaymak demek. Umutsuzluk sisini yaratmak için sık sık umut bombaları patlatmak gerek. Türkiye'de bu yapılıyor. Yapılana bir örnek: Türkiye'de yerli petrol üretmek ve kullanmak devrimci pratiğin, devrimci tarihin önemli sayfalarından birisi. Bu uğurda ileri ve başarılı kampanyalar sürdürüldü. Geçmiş yıllarda. Bugün değil. Neden, bugün değil? Çünkü bugün, geçmişte ileri petrol kampanyalarına katılanlar bile, yerli petrol üretiminin finansmanını savunucuları bile umutlarını yitirmiş durumda. Bir ölçüde umutsuz. Türkiye'de petrol bulunabileceğinden umutsuzlar. Neden umutsuzlar? Çünkü uzun yıllardan beri Türkiye'de sık sık petrol "bulundu". Her hükümet, yeni bir petrol rezervi bulup propagandasını yaptı. Büyük propagandalarla bulunduğu ilan edilen yeni petrolün bir sigara yakmak için bile enerji sağlamaya yetmeyeceği anlaşıldı. Hiç bir hazırlığa, araştırmaya ve denemeye dayanmaksızın yaratılan petrol umutlarının arkasının gelmemesi, Türkiye'de petrol konusunda yaygın bir umutsuzluğun kaynağı oldu.

Umutsuzluk sisi yaratmak için kullanılan petrol bombaları herkesin anlayabileceği bir örnek. Çünkü elle tutulabilir bir niteliğe sahip. Ama başka örnekler de var. Toplumsal ve siyasal yaşamın, belki petrol kadar elle tutulabilir olmayan fakat aynı ölçüde canlı ve taze örnekleri var. Geçen yılın sonlarını hatırlamak mümkün. Ana Muhalefet Partisi Lideri yurt dışından döndü. MC Hükümeti'nin düşmesinin gün sorunu olduğunu ilan etti. Küteller, Ana Muhalefet Partisi Liderinin sözüne güven duyup umutlandılar. "Bir hesap, bir dayanağı, bir bildiği olmalı" dediler. Olmadı. Ana Muhalefet Partisi, daha sonra, "diğer ülkelerde denenmiş demokratik yöntemlerden" söz etti. Yiğitler bundan da umutlandı. Bu yöntemlerin neler olduğu hiç bir zaman açığa çıkmadı. Daha sonra da "muhalefette düzen değişti" diyeceği" açıklandı. Bu da bir umut bombası olarak patladı. Sonu gelmedi.

Sair, "kanun kanun diye kanun çiğnendi" demiş. Şimdi umut, umut diye umutsuzluk yaratılıyor. Son haftaların canlı olayı DİSK ile Türk-İş arasındaki işbirliği önerisi. Bu öneriyle birlikte umutlar yine kabardı. Umutlar nasıl kabardı? Anlamak çok zor. Umutları yaratmaları ve umutları kabaranları anlamak çok zor. Çünkü olaylar eski değil. Türk-İş, son genel kurulundan önce Ankara'da Derya Sinemasında teşkilatının temsilcilerini topladı. Günlerce toplandı, günlerce demec verdi. Türk-İş'in sosyal demokrat bir çiziyi seçeceği ve sosyal demokrat çizimde bir partiyi destekleme kararı alacağı, büyük bir heyecanla yayıldı. Sonunda dağ fare bile doğurmadı. Sonra Türk-İş'in genel kurul toplantısı yapıldı. Burada da umut dalgaları saldı. Sonra Halk Partisi eğilimindeki sendikacıların çoğunlukta olduğu kurullarda seçimler AP'li ve MHP'li sendikacılar kazandı. Bundan sonra da bir genel yönetim kurulu toplantısı oldu. Desteklenecek parti üzerine yeni umutlar yaratıldı. Sonucunu, bu umutları yaratılanlar da merak etmedi.

YORUYUŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

Sahibi:

Nihat BARGIN

Genel Yayın Yönetmeni:

Osman BAKALISIZ

Yeni İşleri Müdürü:

Metin ÇULHAOĞLU

Teknik Sekreter:

Bilal ARTANLI

YONETİM:

Konur Sokak 15/8 Kasılay

Ankara Tel: 17 45 81

İSTANBUL BÜROSU:

Piyerolli Cad. 21/1 Çarşıbaşı

İstanbul Tel: 26 33 67

KAPAK: ÇAĞDAŞ GRAFİK

ABONE KOŞULLARI

Yıllık : 200 TL 6 Aylık : 100 TL

İLAN KOŞULLARI:

Arka Kapak (Renkli) : 15.000 TL

Arka Kapak (Siyah beyaz) : 12.000 TL

İç sayfalarda altın satılmı : 40 TL

Yayın ilanları % 50 indirimlidir.

İzmit : Yusuf ALTINTAŞ
İstanbul : Hacı KANTARCI
İzmir : Üney BANGÖNÜ
Eskişehir : Vedat BARANÖĞLU
Bursa : Çağrı KOÇ
Adana : Coşkun CAN
Diyarbakır : Nurettin ÖZVARIŞLI

Posta Çekti: YORUYUŞ Dergisi, 100254

Egz. Dağıtım: Orhan ÖZBİNGÖN
Baskı: Daily News Web-Ofset Tesisleri

SİSİNİN ARKASI

Çok kısa bir zaman aralığına sıkışan bu örnekler karşın DİSK-Türk-İş işbirliği önerisi, şimdiye kadar görülmüş olanlardan da büyük umut dalgalarına kaynaklık etti. Sermayenin CHP-AP Koalisyonu önerisinin yerini Türkler-Tunç İşbirliği önerisi aldı. Halk Partisi ile özdeşleşmek için kendi tüzüğü de dahil bütün olanakları zorlayan DİSK'in üst yönetimi ve Adalet Partisi ile özdeşleşmiş Türk-İş yönetimi arasındaki bir işbirliğinin demokrasisi kurtaracağı ilan edildi. Hep birlikte. Böylece yeni bir umut yaratıldı. Bu umuda bir-biri arkasından iki cevap verildi. Türk-İş Genel Yönetimi'nde çoğunluğa sahip "sosyal demokrat" sendikacılar, son sözü söyleme yetkisini, AP ve MHP in elinde olan Türk-İş İcra Kurulu'na bıraktı. Oy birliği ile. Oy birliği ile böyle bir oyun oynandı. Ve birinci cevap bu oldu. DİSK ise üyelerini serbest bırakarak "tabanın söz ve karar sahibi olma" temel ilkesini harekete geçirdi. İkinci cevap da böyle oldu. Bu iki temel cevabın dışında ve etrafında bir yığın edebiyat yapıldı. Tümden önemsiz.

Devrimci ve ilerici sendikacılıkta "üyelerin serbest bırakılması" kararının değerlendirilmesini bir süresonrayabırakmak gerek. En azından bu yazı için, bir sendikal hareketi işçi sınıfının "bağımsız politik hareketi" olarak göstermeye yönelik sapıncı edebiyatı da bir kenara bırakmak gerek. Burada önemli olan ve üzerinde durulması gereken "tabanın söz ve karar sahibi olma" temel ilkesi. Türkler-Tunç işbirliği önerisinden sonra MC Hükümeti'nin düşürülmesi ve Devlet Güvenlik Mahkemelerinin tekrar kurulmasının önlenmesi için DİSK'in tabanın söz ve karar sahibi olmasının, DİSK'in tabanın insiyatif almasının ön plana çıkması son derece önemli bir gelişme. Aynı zamanda son derece sağlıklı bir gelişme. Önemli ve sağlıklı olması demokrasinin gerçek güvencesinin ön plana çıkmasından ileri geliyor. Önemli ve sağlıklı olması yaratılan bunca umutsuzluk sisine karşın gerçek u tirmesinden ileri geliyor.

Bu nokta üzerinde durmak gerekli. İki açıdan. Birinci açı yatay ve dikey genişlikte. Uluslararası işçi hareketi ve işçi hareketi tarihinin sağladığı genişlikte. Geçmişte de, bugün de, kapitalist ülkelerin tümünde güç dengesi değişmekle birlikte devrimci ve gerici sendikalar bulunuyor. Denge tabandan tavana doğru devrimci ve ilerici sendikalara doğru kayıyor. Hiç bir yerde demokrasiyi korumak ve toplumu demokratikleştirmek için devrimci ve gerici sendikaların üst yönetim düzeyinde kuracakları işbirliğine umut bağlanıyor. Bu, bir. Bunun dışında devrimci sendikalar demokrasiyi korumak ve toplumu demokratikleştirmek için koydukları açık ve tutarlı eylemlerle gerici sendikaların tabanını da sürüküyor. Türkiye'nin yakın tarihte verdiği örnekler bunu gösteriyor. 1970 yılının yaz ayındaki işçi direnişinde böyle oldu. DİSK işçilerinin başlattığı direnişe Türk-İş'in tabanı da katıldı. 1976 yılının 1 Mayıs Gösterisi de böyle oldu. Bu gösteriye Türk-İş'in tabanındaki işçiler de katıldı. Bu da iki.

Bunu biraz daha açmak mümkün. Açılacak nokta DİSK'in tabanındaki

sesin niteliğini ortaya çıkaracak nitelikte. DİSK'in üst yönetimi, hızlı bir CHP ileştirilme süreci içinde. Bunun için amansız bir mücadele sürdürüyor. DİSK'in üst yönetiminin Turizm-İş'in içine yerleştirmek istediği ekip, CHP İstanbul İl Örgütü yöneticisi. Eyüboğlu-Topuz grubuna bağlı. DİSK'e bağlı başka bir sendikanın yöneticisi ise CHP Kocaeli İl Başkanı. Eyüboğlu-Topuz grubu adına, İzmit'in CHP'li ve başarılı belediyebaşkanının siyasal hayatını sona erdirmeye çalışıyor. Bütün bunlar ve benzeri örnekler biliyor. Bütün bunlar ve benzerleri teker teker önemli olmuyor. DİSK içinde Halk Partili sendikacı ve yöneticilerin bulunması normal. Bunların Eyüboğlu-Topuz grubuyla organik bağları olması da normal karşılanabilir. Ancak bütün bu normal olgulardan sonra anormallikler başlıyor. Ali Topuz, CHP İstanbul İl Örgütü'nün Kongresinde bir rakibini "dışardan lider aramak" ile suçluyor. Ve CHP'nin Eyüboğlu-Topuz grubu ile özdeşleşmek için her türlü olanakları zorlayan DİSK'in üst yönetimi Allende için gün düzenliyor. Tabanın gür ve sağlıklı sözü etkisini gösteriyor.

Bu çelişki son derece öğretici. Son derece sağlıklı ve güven verici. 12 Mart sonrası en sağlıklı umut kaynağı burada. İşçi sınıfının nicel yapısındaki değişiklik pek önemli sayılmayabilir. Ama nitel değişiklik ön planda. Kendisini gösterecek ve kabul ettirebilecek kadar net. İşçi sınıfı hem daha "politize" ve hem de daha "enternasyonalist" bir nitelik kazanıyor. 12 Mart öncesinde uluslararası hareketler yalnızca devrimci öğrenci kütlesi üzerinde yansıma bulurken şimdi işçi sınıfının mali oluyor. 12 Mart öncesine göre bugün işçi sınıfı baskı girişimlerinin işçi sınıfına yönelik özünü daha büyük bir çabuklukla ve kesinlikle görüyor.

Umutsuzluk sisinin arkasındaki temel umut kaynağı bu. Bu kaynağı kaynağının kendisini kabul ettiren yoğun sis dalgalarına karşın açıkça kendisini kabul ettiriyor. Ancak saman alevi niteliğindeki umut bombaları ile bu temel umut kaynağı geri plana itiliyor. Bunun da bir gerekçesi olmalı. Görünen gerekçe şöyle: Temel kaynak üzerinde yoğun siyasal çalışmalar yerine daha geri hareket veya programları vazgeçilmez yapmak. Daha geri hareket veya programları, tek çıkış yolu olduğuna geniş yığınları inandırabilmek.

DİSK, kendi deyimi ile, "tarihi kararı" ile tabandaki bu potansiyeli ve umut kaynağını vurguladı. DİSK-Türk-İş işbirliği önerisinin ulaşılmış olduğu son durum demokrasinin gerçek güvencesinin ne olduğunu bir kez daha gösterdi. Ancak gerçek güvencesinin ne olduğunun açıklıkla ortaya çıkması toplumu demokratikleşmesi için yeterli olabilir mi? Demokrasiyi koruması ve demokratikleştirilmesi için işçi sınıfına şaşmaz bir biçimde güvenmek, işçi sınıfı ve tüm emekçilerin eylemlerine dayanmak şart. Ama bir şart daha var: "Bu eylemlerin başarılı olabilmesi için hedef ve biçiminin somut şartların ışığında gerçekçi ve geçerli nitelikte olması ve doğru örgütlenmesi şarttır."

DGM İŞÇİ SINIFINA

Geçtiğimiz haftanın Perşembe günü öğleden sonra AP grup salonunun kürsüsünde konuşan zat, öfkeden mosmor olmuş bir yüzle sık sık elleriyle havayı döverek, zaman zaman da ayağının birini yere vurarak "hağra bağra konuşuyordu:

"Kavgada sonuna kadar gideceğiz!"

Cepgergin yüzü insanların oturduğu sıralardan alkış sesleri kopuyor, "sonuna kadar - sonuna kadar" sesleri histeri duvarını aşyordu...

"Meclisleri komünistler hakimiyetine bırakmayacağız!"
Bütün salon gene tekrarlıyordu: "Bırakmayacağız!"

Yumruklar sallanıyor, bu arada sigara dumanlarına yakası açılmadık küfürler karışıyordu...

Kimdi bunlar, neyin kavgasını yapıyorlardı? Bunca öfkenin, çılgınlığa varan histerinin sebebi neydi?...

Saat 16'yı gösteriyordu ve biraz önce Millet Meclisi genel kurulu oturumuna başkanlık eden Memduh Ekşi, üç günden beri DGM yasasını çıkarmak için toplanan Millet Meclisi'ni, 21 Eylül Salı günü tekrar toplanmak üzere kapatmıştı... Bu bir nedendi ama dahası vardı...

DGM yasa önerisinin dört gün sonra görüşülmek üzere birleşimin ertelenmesi, AP grubunu çılgına çevirmiş, Genel Başkan Süleyman Demirel, grubu olağanüstü toplantıya çağırmak zorunluluğunu duymuştu. Grubuna yeni bir kuvvet enjekte etmek istiyordu. Kürsüdeki gösteri buraya dayanıyordu.

CHP'NİN GÜNAHI...

Demirel, CHP'nin Millet Meclisi'nde uyguladığı engellemeye son derece içerlemişti. O derece içerlemişti ki, "CHP, bu rejimin çibani" idi artık.

Peki ne yapmıştı o CHP?...

Aslında, CHP'nin DGM yasası karşısındaki tutumu, meclisin olağanüstü toplantıya çağırıldığı günlerde ne de ondan sonra kesin çizgilere kavuşmuş değildi.

Bu arada CHP Genel Sekreteri Orhan Eyüboğlu "DGM'lerin anayasaya aykırı olmadığını" savunmuş, kamuoyunun kırılmaması üzerine öbürün yeni bir açıklama yaparak "sözlerinin yanlış anlaşıldığını" belirtmişti!

Aslında bu tarz demec vermek, ve ertesi gün "açıklık" kazandırma (!) belli bir yöntemle demec vermenin ayrıntılarıyla ve bu ayrıntılar CHP merkez yönetimine fazlasıyla mevcut olan maharetle ilgiliydi...

Aylar önce DGM konusu gündeme geldiğinde, takımıcağ tavrı, Millet Meclisi grup başkanvekillerinin demeclerine terk eden CHP merkez yönetimi, sırası geldiğinde Eyüboğlu ağzıyla büyük sermayenin anlayacağı biçimde sürç-i lisan ediyor, daha sonra da devreye Genel Başkan Bülent Ecevit girerek kafalardan biriken sorun işaretlerini siliyordu!...

GÖREV: ENGELLEME

Geçtiğimiz haftanın Salı günü Millet Meclisi toplandığında CHP iki karar oluştuyordu. Bunlardan ilki, genel kurul salonuna girmeyip yoklamaya katılmamak, ikincisi MC oylarıyla çoğunluk sağlandığı takdirde içeri girip, içtüzük mekanizmasıyla DGM görüşmelerini engellemek idi...

Millet Meclisi genel kurulunda çoğunluk sağlandığı anlaşılınca CHP grubu salona girdi ve başarılı denebilecek taktiklerle engelleme görevini yerine getirdi.

CHP, DGM konusu kamuoyunu işgal ettiği günden bu yana, yani daha önce çıkarılmış bulunan DGM yasasının Anayasa Mahkemesine iptalinden sonra yeni bir yasanın çıkarılması gerektiği gündeme getirildiğinden bu yana, kamuoyunun nabzını ölçmüş ve başta işçi sınıfı olmak üzere, tüm ilerici demokratik güçler önünde DGM'ye güçlü bir tepki duvarının oluştuğunu gözlemişti.

POTANSİYEL VE KARAR !

İşçi sınıfı, ve tüm ilerici demokratik güçler, DGM kılıfı altında yatan oyunun en incelikli noktasına kadar farkındaydılar. Haftalardır DGM konusu ilerici kamuoyunda artan bir duyarlılıkla izlenmiş, meclislerin olağanüstü toplantıya çağırılması ve toplanmasıyla da dikkat ve duyarlılık grafiği en üst noktalara ulaşmıştı.

Nitekim işçi sınıfı, bağrına yönelen DGM silahına karşı tepkisini hafta ortalarında açıkça göstermeye başladı.

Perşembe günü bir açıklama yapan

diyor ve şöyle devam ediyordu:

"Belki de bütün bunlar Halil Tunç'un basın toplantısından sonra olmuştur. Biliyorsunuz, Tunç, DGM yasağı takdirde ortak eyleme gideceklerini söylemişti. Belki de işçi bu sözlerden sonra ayaklandı. Bu eylemlerden DISK yöneticileri sorumlu tutulamaz. Sorumlular eylemi yapan yüzbinlerce işçidir..."

Genel-İş Genel Başkanı Baştürk'ün bu sözlerine dayanak teşkil eden unsurları, DISK Genel Yönetim Kurulu ve Başkanlar Kurulu'nun ortak kararında mevcut bir kayganlık bulmak mümkündür. O da şu ifadeyle yatıyordu:

DGM'ne karşı bilinç ve yürek !

Millet Meclisi genel kurulunda kamuoyunun bütün dikkatleri kendi üzerlerindeydi...

CHP'NİN İÇİ

Gerçi CHP filen bir engelleme içerindeydi ama ne yatan söylemeli CHP grubu içinde bazı milletvekillerine göre, "DGM çiksa bile kapsamına 163. maddesi içeren suçları da alarak çıkmalı" idi...

DGM yasasının temelinde işçi sınıfını hedef aldığı, faşist tirmanışın önemli basamak ve dayanaklarından birini oluşturacağı pek fazla rahatsızlık vermiyordu da, doğrusu "adet yerine getirmeyi" biraz fazla içtenlikli görünüş, inandırıcılık telkin etmeyi daha usturlu bir politika olarak benimseyenler CHP içinde ihmal edilmeyecek bir çoğunluk oluşturuyordu...

Demirel'i çidirden CHP bu CHP idi! Emek.Sermaye çekişmesinde daha ince hesaplar yapan bu CHP idi "rejimin çibani" olan !...

DGM'yi kendi yasa önerileri çerçevesinde çıkarma konusunda üç günde üç arpa boyu yolu alabilen Demirel'de yarattığı kızgınlık, elbette salt CHP ile kalmıyordu...

DISK Genel Yönetim Kurulu ve Başkanlar Kurulu, tabandan gelen tepkiyi açıklamak zorunluluğunu duyunca ve "anayasal ve demokratik hakların DISK'in tabanının söz ve karar sahibi olma, temel ilkesi içinde kullanılabilmesi açısından işçi üyelerin serbest bırakılması"na karar veriyordu!...

İşçilerin direniş kararı ilk anda 11 ilde uygulanmaya başlanıyor ve giderek yaygınlaşıyordu.

Bunu, demokratik kuruluşların destekleme kararları izliyordu.

BAŞTÜRK VE DİTESİ

DGM'ye karşı tepkiler kısa zamanda hayat üzerinde etkisini duymayna başladı. Başta Ankara ve İzmir olmak üzere diğer önemli merkezlerde Belediye işçileri işi bırakmışlardı. Bunu özellikle maden ve petroli işçilerinin gözlenen grevler izliyordu.

Bu arada gazeteciler, DISK üyesi Genel-İş Sendikası Genel Başkanı Abdullah Baştürk'ü arayarak grevler konusunda bilgi soruyorlar ve Baştürk de sorumluluğunun DISK yöneticilerinde "olmadığını" söyleyerek eyleme katılan işçilerin sorumluluk yüklediğini kayde-

"İşçi üyelerimizin serbest bırakılması..."

İşçiler serbest bırakılınca "sorumlulukları yüklenip" grev eylemine katılıyorlardı!...

TÜRK-İŞ'İN AÇMAZI

DGM'ye karşı işçi sınıfı tabanında ki potansiyelin tepkili bir biçimde açığa çıkması ilk önce sermayenin yan örgütü niteliğindeki Türk-İş i kara kara düşündürmeye başlamıştı. Her geçen gün DISK'e yönelen tabanı, emek-sermaye çelişkişinin uç vermesine en somut örneği teşkil eden DGM gibi bir konuda dizginleyebilmek, aldatılabilmek gerçekten güç işti!...

Türk-İş, DGM'ye karşı işçi direnişini hangi gerekçe ve dayanaklarla engelleyecek ya da en azından bu eylemlerle kalıtsız kalabilecekti?...

Yılların kurt Türk-İş'çileri, bütün bir hafta boyu zevahiri kurtaracak göstermelik bir eylem tezgahı hazırlamak için uğraşmışlar ve nihayet sahne arkasında Süleyman Demirel'den yine alan bir formülü de olgunlaştırmışlardı...

Amaç, tabanı uyuşturacak bir eylem planının üstelikli sahnelenmesiydi.

ÇARPTI!..

Halil Tunç namusunu dolduracak barut bulmuş: "Sosyal demokrat olmayanın Türk işçi hareketi içinde yeri yoktur, tüm arkadaşları ile görüş birliği içindeydi ve 163, DGM dışında kaldığı takdirde eyleme geçecekli!.."

Bütün gümbürtüye rağmen bu barutlar, kokusundan öte ne önem ne anlam ifade etmedi. Tunç'un bu gibi hallerde kunnaylarıyla sermaye adına hangi politikayı oluşturduğu ve oluşturacağı pek müseccel bir gerçektir!..

GÖKTE ARARKEN

İşte tam bu sırada, "İşçilerin serbest bırakılması" esasına dayanan hareket ortaya çıktı.

Elbette hareket tabana dayanıyor, sağlıklıydı, demokratik hak ve özgürlükler konusunda kararlılık, inanç ve güç filizleri taşıyordu ama "sahipsiz" olacağı daha ilk anlarda tutanağa geçiriliyordu!..

Ustelik çleşti burdunda DİSK üyesi Genel-İş'in, Genel Başkanı ve Genel Sekreteri birer gün aralıklarla öylesine açıklamalar yaptılar ki, DİSK Genel Yönetim Kurulu ve Başkanlar Kurulunun ortak karar metninde yer alan "İşçilerin serbest bırakılması" hususu çoğu çevrede aydınlık kazandı, hareketin niteliği konusunda duyulan inanç yerini endişelere bırakmaya başladı!..

Nitekim, büyüyen ve en çarpıcı biçimde "DGM'ye Hayır" anlamında yaygınlaşan grevlerin paniğe uğrattığı kişilerin başında gelen Halil Tunç eline son anda bir ganimet geçirdi. Artık DGM'ye karşı işçi hareketini baltalamak için eline beylik kozlarının ötesinde bir koz daha geçiriyordu:

Halil Tunç, DİSK'e yönelttiği beylik silahların, karalamaların yanı sıra bu "sahipsizlik" sorununun üzerine gidiyordu.

Eylemin "ibret verici" olarak nitelendiği yanına geliyor ve silahını patlatıyordu:

"Dünyü eylemin ibret verici bir başka yanı da, iki aydır devamı bildiriyle, basın toplantılarıyla işçiyi bu eyleme teşvik edenler, eylemin sorumluluğunu yüklenmemekte ve işçinin üzerine yüklemek istemektedirler."

Halil Tunç tetiği bırakmıyordu ve daha da devam ediyordu:

"Geçmişte de böyle olmuştur. Eylemlerinin sorumluluğunu hep işçiyi yüklemiş ve kendileri için içinden sıyrılmışlardır!.."

DGM'ye ve elbette onun ambalajcısı MC'ye karşı işçi sınıfı, emekçi kitleler ve ilerici demokratik güçlerce sürdürülen demokratik mücadele ve direniş, ilk anda DİSK Yönetim kadrosunun ve giderek Genel-İş Başkanının formülasyonuyla yara alıyordu.

Tunç, maziyi karıştırarak bir şeyler söylemek istiyordu ve doğrusu bu ya, gökte aradığı bazı şeyleri hemen yanbaşında buluyordu!..

Her zaman tabandaki işçinin diri ve bilinçli potansiyelinden ürken Türk-İş yönetiminin başı, yine bu açıklamasında, tabandaki öngörüler için, demokratik hak ve özgürlükler konusunda dirençli kararı, yiğit nöbetçilik görevine ve eylemine, son çözüme burjuva ideolojisinin tuzağı sendikaların parmak izlerini buluşturuyor, parmak izlerini karıştırdıktan sonra "benim miydi,

senin miydi?" anlamında DİSK yönetimine fısıldıyor. Bütün bunlar, ibret veriyordu.

Gelişmeler, geçtiğimiz haftanın Perşembe günü, meclisin toplandığı 3. gün Ankara'nın yoğunlaşan trafiği ile hızlanmıştı.

DGM'ne karşı işçi direnişinin başladığı gün, Ankara'ya bir Adana'dan, diğeri İstanbul'dan iki konuk geldi.

Ankara'nın yeni konukları Mithatpaşa caddesindeki Türkiye İşveren Sendikası Konferansiyonu binasında buluştular.

Konfederasyonun genel sekreteri Refet İbrahimoglu'nun odasında buluşanlar, Sakıp Sabancı ve Halit Narin'di. Odada bulunan bir başka zat da Madeni Eşya Sanayicileri Sendikası Genel Başkanı Şükrü Er'di!.. Dörtlüye daha sonraları Ankara Sanayi Odası Başkanı Hamil Kartay da katıldı.

İşverenler, telaşlı, sınırlı görünüyordular. Nitekim, ortak bir karar Halit Narin'in bir an önce Başbakanlıkta Süleyman Demirel'i görmesi istendi.

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ'NDEN 17 EYLÜL CUMA SABAHİ YAPILAN AÇIKLAMA

Bugün toplanan Türkiye İşçi Partisi Başkanlık Kurulu, kamuoyuna aşağıdaki açıklamanın yapılmasına oybirliği ile karar vermiştir:

"Devlet Güvenlik Mahkemeleri Kanununun Meclis'ten çıkarılması girişimine karşı işçi sınıfımızın, ilerici demokratik güçlerin, kamuoyunun gösterdiği duyarlılık ve tepki doğal ve yerindedir; çünkü, İçişleri Bakanı her ne kadar tevül yoluna sapıp "DGM kanunu işçi haklarına ilişkin değildir" dese de söz konusu kanun ve getirmek istediği olağanüstü mahkemeler işçi sınıfının ve tüm kol ve kafa emekçisi kitlelerin demokratik hak ve özgürlüklerini hedef almakta, bunlara karşı bir baskı aracı olarak öngörülmektedir.

Parlamento işi mücadelenin parlamento dışı demokratik kitle eylemleriyile desteklenmesi, demokratik mücadelenin doğru ve etkin bir kuralıdır. Bu eylemlerin başarılı olabilmesi için hedef ve biçiminin somut şartlar ışığında gerçekçi ve geçerli nitelikte olması ve doğru örgütlenmesi şarttır. İnce hesapların yapıpı tezgahlanmak istendiği, oyun içinde oyun oynanması ihtimalinin kuvvetli olduğu günümüz şartlarında bu husus gözden asla kaçırılmaması gereken bir önem kazanmaktadır.

Başa işçi sınıfımız olmak üzere bütün ilerici ve demokratik güçler bu durumun bilincinde olarak demokratik hak ve özgürlükler mücadalesini sürdürecektirler.

Diğerleri, gazetecilerin gözlerinden ırak noktalarda Demirel'le bol bol görüşebilirlerdi.

Telefonla istediklerini Demirel'e dikte ettirme gücü bulunan işverenlerin alelacele Demirel'i görmeleri ilginçti. Demek ortada yeni planlar, yeni taktikler ve yeni bilgiler vardı.

DEMİREL'İN ŞİRİNGASI

Ankara'da İşverenlerle Cephe yöneticileri arasındaki trafiğin bir hayli yoğunlaştığı bir günde DGM yasa önerisinin Salı günü görüşülmek üzere ertelenmesine, Demirel alışılmışın da ötesinde sinirdi.

Perşembe günü, yoklama yaptıktan sonra içtüzüğün bir hükmüne dayanarak bir denbire birleşim salı gününe ertelenen Memduh Ekşi'ye anında tepki gösteremeyecek kadar şaşkınlığa düşen grubunu olağanüstü toplantıya çağırın Demirel, kuvvet enjekte etmeyi bunun için gerekli görmüştü.

Parlamentar işleyişin doğal bir sonucu olarak karşınlanması gereken olay niçin bu kadar AP grubunu sinirlendirmişti?..

Olay elbette bu kadar basit değildi. Basit olmadığı gibi büyük sermaye çıkarları ve acilen önderdiği çözümler açısından hayatsaldı da!..

Nitekim aynı günlerde Türkiye'nin, İstanbul grubu diye adlandırılan ve CHP'yi desteklediği bilinen Koç çevresinin dışındaki sayılı işverenlerinin Ankara'ya alelacele teşrif etmeleri sebepsiz değildi.

DGM'ye son şeklini veren bunlardı. İşçi haklarının kısıtlanması, bazı sendikal haklarının gasbı yolunda altın altın hazırlıkları oluşturulan bunlardı!..

İŞVERENLER KULÜBÜ

AP grubu nihayet bunların panamantodaki işlerinin takipçileriydi.

Nitekim, Demirel, kürsüde basbas bağırırken, salonun havası bir parti toplantısından çok işveren kulübü havasını yansıtıyordu!..

Kendisine bir zamanlar mecliste saldıran bir milletvekilinin daha sonra AP'ye geçme istemine arkadaşları "Genel Başkanımız saldırı" diye karşı çıkmak istemişler o pişkinliğe vurmuştu:

"Bana saldırmışsa ne olmuş? Ben de air şimdi onu başkasına saldırtırım!.."

Bu milletvekili halen AP milletvekili olup Süleyman Demirel'in beğenileri arasındadır.

Aslında tek ve basit bir olay gibi görünen olgunun arkasında antidemokratik gerici burjuva politikasının kimliği okunmaktadır.

İŞVEREN NOTASI

Demirel'in bozulan sinir trafiği keşmekeş haldeyken sermaye temsilcileri işçi sınıfına nota niteliğinde bir tehdit belgesi hazırlamakla meşgullerdi.

Cuma günü basına dağıtılan İşveren Sendikaları Konferansiyonu açıklamasında genel sekreter Refet İbrahimoglu, tozu toprağı kaldırıyordu:

DGM yasa dolayısıyla "belirli işçi kuruluşları" tarafından işyerlerinde başlatılan işçi durdurma direniş kınayanor, "Türkiyemizde artık her vesile ile girilen bu tür kanunusuz olaylara kesinlikle son vermenin zamanı gelmiştir" deniyordu.

Bir tam günde kafa kafaya verip hazırlanan açıklama işçi açık tehditlerle bitiyordu: Grevci işçilere yasalardan öngörülen cezalar verilecek, ücretler kesilecek, iş aktileri feshedilecek ve meydana gelen zararlar tazmin ettirilecekti!..

İşverenlerin, greve giden işyerlerinde işçileri topa tutmadıkları kalmıyordu.

"Ücretli köleler" işverenlerine karşı bir başka anlatımla ve iddia edildiği gibi "Devletin güvenliğine karşı" gelmişlerdi!..

Başa, DGM'lerin işçi sınıfına karşı; olmadıkları savunma sermaye görüşü, bertaraf yolunu tekrardan aratıyarak da görmekteydi. Ancak cephenin içişleri bakanı geçtiğimiz haftanın başında artık neredeyse terk edilmiş yalın tekrarlama yapıyor: "Cepheye göre "DGM, işçiyi karşı değildir!.."

DGM-İŞÇİ İŞVEREN

A'dan Z'ye işçi sınıfını, demokratik hak ve özgürlükleri kelepçeleyecek nitelikteki 43 maddelik yasa önerisinde işverenler ve onları "Hür teşebbüs ruhlarına" karşı gelebilecek tek bir maddede vardı ve o da 9. maddenin 2. bendi idi:

"Devlete ait posta, telgraf, telefon, radyo, telsiz ve televizyon gibi bildirimle haberleşme aracı, gereç, tesis ve tellerine karşı işlenen hırsızlık suçları."

Bunun ötesinde "maddi ve manevi varlığı zenginleştirmek" amacıyla devlet malına, hazineye uzanacak herhangi bir teşebbüs, Devlet güvenliğine zararlı nitelikte bulunuyordu!..

Oysa baştan aşığı temelde işçi sınıfının olmak üzere tüm demokratik hak ve özgürlükleri ağır bir baskı altında bulundurmaya amaçlayan DGM yasa önerisinde açıkça belirtilen suçlar arasında 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt kanununda belirtilen suçlar sayılmaktadı.

Yani, bir işveren ya da işçi 10 işçinin işine son verse ve bu durumu diğer işçiler protesto etseler, örneğin direniş grevine gitseler devletin güvenliğinin tehlikeye sokuyor sayılacaklardır!..

Uzun sözün kısası büyük sermaye açık işçi sınıfının, demokratiklerinin etrafına dinamit lokumları yerleştirmek, geleceğini ancak bu yolla güvence altına alabileceğini sanmaktadır. Gerici sermaye cephesi yamalıdır elbette anlayacaktır!..

İŞÇİ SINIFININ EYLEM BİRLİĞİ, İLKELİ BİRLİK OLMALIDIR

Türkiye İşçi Partisi Merkez Yönetim Kurulu Toplantısı'na, geçtiğimiz haftalarda tamamlanmıştır. Toplantı sonunda yapılan açıklamada, partinin, dünya ve Türkiye'deki gelişmelere ilişkin görüşleri açıklanmıştır.

Yapılan açıklamadan, Orta Doğu sorununa ilişkin bölümünde şu görüşlere yer veriliyordu:

"Her yerde anti-emperyalist mücadelelerin sınıfsal karakteri netleşmekte, ulusal kurtuluş hareketleri sosyalist bir eksene oturmaktadır. Orta Doğu'da bu niteliği giderek ağır basan Filistin kurtuluş hareketinin karşısında emperyalist ABD, İsrail ve gerici Arap yönetimleri ile birlikte "İlerici" görünümü Arap ülkeleri de tedirgin olmaktadır. Gerçekten, bu kurtuluş hareketinin sonunda doğacak, emperyalist-kapitalist ilişkiler ağının dışına çıkmış ve sosyalizmin kuruluşuna mis bir Lübnan ve Filistin, "İlerici" görünümü Arap ülkelerinin iç yapısına da yansiyacak ve bugünkü iktidarların tasfiyesine yol açacaktır. Suriye'nin Lübnan'da ABD, İsrail ve Falanjistlerle birlikte, Lübnan ve Filistin halkına karşı cephe almasını altından yatan neden budur, Arap ülkeleri artık ABD aracılığıyla İsrail ile anlaşma yollarını aramaktadırlar."

Türkiye-Yunanistan ilişkileri ve Ege sorunu üzerindeki görüşlerin de yer aldığı açıklamada, tarafların savaş kışkırtıcısı tutumlarından kaçınmaları gerektiği üzerinde durulduktan sonra özetle şöyle denmekteydi:

"Türkiye'nin misak-ı milli dışında toprak iddiası olmamalıdır. Yunanistan ise anlaşmalar uyarınca oniki adaları silah ve askerle arındırmalıdır".

TİP Merkez Yönetim Kurulu tarafından toplantı sonunda yapılan açıklamada, daha sonra iç politik gelişmeler değerlendirilerek şu görüşler ileri sürülmektedir:

"Sürengelmekte olan faşist baskı ve terör, işçi sınıfı dışındaki diğer emekçi sınıf ve tabakalar üzerinde de yoğunlaşarak devam etmektedir. İşverenler, ötedenberi ileri sürdükleri, işçilerin demokratik haklarını kısıtlama ve işçi ücretlerini dondurma, ekonomik ve sosyal kazanımlarını geriletme yolundaki istemlerini gerçekleştirmek için işçi sınıfına karşı aşıktan savaş açmış bulunmaktadırlar. Burjuvazi ve onun politik temsilcisi MC partileri yeni yaşa tasarıları ile toplu iş sözleşmesi ve grev uygulamalarını kısıtlamak ve bunu sağlayacak ortamı hazırlamak çabasıdadırlar. Bunun bir parçası olarak DİSK'e karşı da yeni tehditler

yöneltilmektedir. CHP yanlısı sendikalar ise, bütün bu olup bitenler karşısında uzlaşma çizgisinden ayrılmamaktadırlar."

"İşçi sınıfımız ve devrimci örgütleri bütün bu girişimlere karşı ekonomik-demokratik mücadeleyi ödünsüz sürdürmenin bilincindedirler. Burjuvazinin, bu aşkından savaşı, işçi sınıfımızın geniş kitlelerinin eylem birliğinin nesnel koşullarını oluşturmaktadır. Sosyalistler, işçi sınıfının birliği yolunda atılacak her adımı olumlu karşılar, en geniş birliğin sağlanması için mücadeleyi görev bilirler. Ancak eylem birliği adına işçi sınıfı hareketinin he-

definden sapıtılmasını önlemek de bir görevdir. Bu ise, işçi sınıfı mücadelesini geriletici değil, daha ileri götürücü ilkeler etrafında birleşmeyi gerektirir. İşçi sınıfının eylem birliği, ilkeli birlik olmak zorundadır."

"İşçi sınıfının politik örgütü olarak Türkiye İşçi Partisi, burjuvazinin işçi ve emekçi sınıflara yönelik ekonomik, politik bütün alanlardaki her türlü anti-demokratik baskılarına, faşizan uygulamaya ve girişimlerine, sömürüye ve emperyalizme karşı mücadelesini, örgütlenmesini yurt çapında geliştirmiş olmaksızın aldığı büyük güçle yılmadan sürdürecektir."

TİP İLÇE BAŞKANI SALDIRIYA UĞRADI.

Türkiye İşçi Partisi'nin Türkiye çapında yürüttüğü örgütlenme kampanyası, partiye ve partililere yönelik saldırıların da artmasına yol açmaktadır. Daha önce saldırıya uğrayıp, faşistler tarafından yaralanan Edirne Merkez İlçe Başkanı Ferit Homan'dan sonra Parti'nin Uzunköprü İlçe Başkanı da saldırıya uğradı.

Gece saat 23.00 sularında evine gitmekte olan İlçe Başkanının yolu bir grup faşist tarafından çevrildi, daha sonra zincir ve sopalarla saldırılmıştır. Kolundan ve sırtından yara alan İlçe Başkanı SSK hastanesine kaldırılmış, burada tedavisi yapılmıştır.

TİP Uzunköprü İlçe Başkanlığı yaptığı açıklamada bu tür saldırıların geçmişte olduğunu bundan sonra da olacağını belirtmiş, ancak bütün bunlara rağmen bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm doğrultusunda örgütlü ve bilinçli mücadelenin sürecini vurgulamıştır.

BULUTLAR SANAYİ İŞÇİLERİNİN DİRENİŞİ 100. GÜNÜ DOLDURDU

Bulutlar İşçileri temsilcisi Mehmet İçin direnişi şöyle anlatıyor:

"Kartal Cevizli mevkinde kurulu bulunan işyerimizde 28 işçi çalışıyor. Fabrikamızın 45 yıllık bir geçmişi var. Kuruluşundan bu yana burada çalışan işçi kardeşlerimiz sendikal haklardan ve iş güvenliğinden yoksun bir şekilde asgari ücretin çok altında bir ücretle çalışmaktadırlar. İşimizi

ve taleplerine işverenin kanusuz lo-kavtla cevap vererek üretimin durdurulmasınıdır.

Şimdiye kadar yapılan tek tek haklı istekler işveren tarafından işçilerin işten atılması şeklinde cevaplandırılıyordu. İşverinde iş güvenliğinin hiç olmayışını vurgulayan somut bir olay anlatmak istiyorum. 1974 aralık ayında fabrikaya yeni giren bir

ağır çelik sanayiine dayanıyor. Türkiye'nin bütün baraj işlerini bizler yapmaktayız. Bunların birkaçı tamamlanmıştır. Nedeni, biz işçilerin hak

işçi arkadaşına demir yüklemeye işi verdi. Yük aracının arızalı olması nedeniyle, çalışma sırasında üzerine düşen 2 tonluk bir yükün altında kalarak

belli kırıldı. Ailesinin bütün olanakları yalnız nefes alıp vermesini ve ömrü boyunca sırt üstü yatmasını sağlayabildi. Nahiit Savklı arkadaşımız halen Balıkesir'de babasının evinde ölümlü beklemektedir. İşveren, kaza geçiren arkadaşımıza ancak 3.000 TL. vardiında bulundu.

Bu kaza bize tek tek değil, bir bütün olarak sınıfsal çıkarlarımız doğrultusunda mücadele etmemiz gerektiği bilincini verdi. DİSK'e bağlı Maden-İş sendikasında örgütlendik. Bunu duyan patron sendikadan istifa etmediğimiz takdirde işyerini kapatacağını söyledi. Sendikamız yetkiyi alamadı. İşverenin oyununa gelmek için noter kanalıyla sendikadan istifa ettik. İstifa ücreti olarak patron tarafından bizlere verilen 1.500'er TL. ve ücretli izin istifamızın mükafatı oluyordu. İleriyi görmek tekrar Maden-İş'te örgütlendik. Patron örgütlenmemizi kırmak için bizleri yıldırma, tahrik etmeye ve birbirimize düşürmeye çalışıyordu. Bizi ne kadar bölmeye çalıştıysa da amacına ulaşamadı. Sendikamız nihayet yetkiyi aldı ve toplu sözleşme görüşmeleri için patrona çağrı yaptı. Patron çağrıdan sonraki 5. gününde hepimizi toplayarak, sendikadan istifa etmediğimiz takdirde işyerini kapatacağını söyledi. 4. Haziran 1976 günü işyerini kapattığını ilan etti. Patronun gösterdiği nedenler ham-maddenin bulunmaması ve işin az olmasıydı. Oysa bizler Ereğli ve Karabük Demir-Çelik'te patronun 1.600.000 TL'lik bir demir stokunun bulunduğunu biliyorduk. Bu kanusuz lo-kavt karşısında biz de direnişe geçtik.

Bizim üzerimizde uygulanan baskı ve zulmün, genelde ülkemizdeki emekçi sınıf ve halkın üzerinde yoğunlaştırılan baskı ve zulmün bir parçası olduğunu bilincindeyiz.

İşçi sınıfının ve emekçi halkın nihai kurtuluşu kendi iktidarı olan sosyalizmdir. Bunun bilincinde ola-

rak direnişimizi sonuna dek sürdüreceğiz.

Türkiye İşçi Sınıfına Selam!
Kahrolsun Emperyalizm ve Yeterli İşbirlikçileri!
Yaşamın İşçi Sınıfının Devrimci Mücadelesi!"

PTT BÖLGE BAŞ MÜDÜRÜ MUSTAFA BAYRAM'IN GÖREVİNİ KÖTÜYE KULLANDIĞI TESBİT EDİLDİ

Sosyal-İş sendikası tarafından yapılan açıklamaya göre olayın tesbitine ilişkin tutanak bir yazı ekinde PTT Genel Müdürlüğüne gönderildi. Ayrıca savcılığa başvuruldu.

İkinci ayını dolduran PTT Biriktirme ve Yardım Sandığı grevinde bulunan vekilli durumunda bulunan PTT Baş Müdürü Mustafa Bayram'ın, grevde bulunan işçilerin işlerini emrinde çalıştırdığı memurlara yaptırdığı tesbit edilmiştir. Böylece bir taraftan PTT Başmüdürü Mustafa Bayram görevini kötüye kullanarak PTT hizmetini yapmak durumunda olan memurlara başka işler yaptırırken diğer taraftan da grev kuralı yapılmaktadır.

Durum PTT Genel Müdürlüğüne iletilmiş, ayrıca da savcılığa başvurulmuştur.

Diğer taraftan Başmüdür Mustafa Bayram, emri altında görev yapan PTT Biriktirme ve Yardım Sandığı Yönetim Kurulu üyelerinden Ali Atan, Falk Pozat ve Ramazan Öztop'u da mesai saatleri içinde sandık işlerinde çalıştırmaktadır. Yönetici durumunda olan bu kişiler de görevlerini kötüye kullanmaktadırlar.

PTT Genel Müdürlüğüne kütüphanesi bu işlerin yapılmasına tahsis edilmiştir. Kütüphanenin kapısı içeriden kilitleyerek PTT memurların sandık işlerinde çalışması sağlanmaktadır. Kütüphanenin bir bölümü vezne haline getirilmiştir.

CHP İŞÇİLERLE İLGİLENİYOR: YASAKLAR VE "EKSENLER,"

CHP İstanbul İl Kongresi geçtiğimiz hafta kavgalı gürültülü bir biçimde yapıldı. Kongre sonucunda, daha önce işbaşında bulunan Genel Merkez ekibi seçimleri kazandı. Aytekin Kotil yeniden il başkanı olurken, karşı ekibin adayı Faruk Erginsoy seçimleri kaybetti.

CHP İstanbul il yönetimi, bugün Genel Merkez'de hakim durumda bulunan Topuz-Eyüboğlu ekibinin temel dayanaklarından biri olarak gösteriliyordu. Yapılan kongre sonucunda, Topuz-Eyüboğlu ekibi İstanbul il yönetimindeki hakimiyetini korumayı başardı.

Aytekin Kotil'in başkanlığındaki ekip, kongreden önce, faaliyetlerini özetleyen bir rapor bastırdı. Hayli hacimli olan bu raporda, dünya ve yurt sorunlarından, il yönetiminin faaliyetlerine kadar çeşitli konulara değiniliyor.

Faaliyetlerinden söz edilen komisyonlardan biri "İl İşçi Komisyonu". CHP'nin İl İşçi Komisyonunun başında, DİSK Genel Yönetim Kurulu üyesi Mehmet Mihlaci bulunuyor. Komisyonunda, Mihlaci'nin dışında, aralarında Şaban Ali Yaşaroğlu'nun da bulunduğu bir çok isim yer alıyor.

Faaliyet raporunda bunlar söylenmekle birlikte, daha sonra Ahmet Erhan adlı parti üyesinin 1 Mayıs'a katıldığı gerekçesi ile Onur Kurulu'na sevkine hangi görüş değişikliğinin yol açtığı belirtilmiyor.

İl İşçi Komisyonunun faaliyetleri arasında, başka hususlara da yer veriliyor. Örneğin "grevlerin izlenmesi", "ziyaretlerin yapılması", "görüşlerimizin işçilere anlatılması" gibi.

CHP İl İşçi Komisyonunun öncülüğünde gerçekleştirildiği söylenen bu faaliyetlerde işçilere neler anlatıldığı çalışma raporunun bu bölümünde yer alıyor. Ancak, raporun daha sonraki

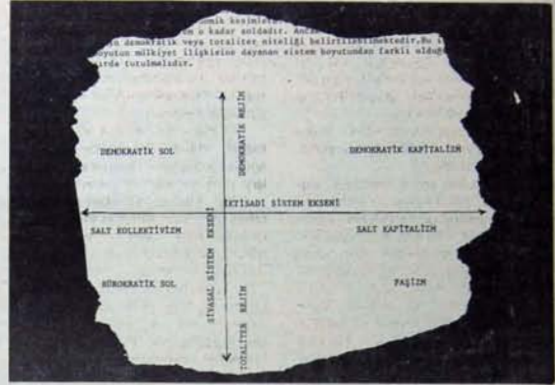
dile getirilmiştir. Birçok kongrelerin, kongre öncesi çalışmalarına katılarak CHP'li veya CHP eğilimli kişilerin yönetime gelmeleri için çaba sarfedilmiştir. Bazılarında önemli sonuçlar elde edilmiştir."

Bundan hemen sonra, geçen yıl yapılan DİSK 5. Kongresi çalışmaları şöyle anlatılmaktadır:

"DİSK'in 5. genel kurul toplantısından önce partili sendikacılar ve parlamenterlerle ortak toplantılar düzenledik. Ve kongrede CHP'nin temsil edilmesini sağladık. Kongrede alınan kararlar ve seçilen yöneticiler, demokratik halk iktidarı kavgamız açısından önemli ve sevindirici olmuştur."

CHP İl Yönetim Kurulu faaliyet raporunda 1 Mayıs gösterilerine de yer veriliyor: "1 Mayıs 1976 İşçi Bayramında CHP İstanbul örgütü olarak işçi kardeşlerimizin yanında yer aldık. Üyelerimizin bu güçlü işçi eylemlerine katılmaları için gerekli girişimlerde bulduk."

Raporda, Bulutoğlu'nun konusu özet olarak anlatılmış. Bulutoğlu, konunun kolay anlaşılması için bir de şema yapmış. Şema, ilişikte veriliyor. Burada, toplumsal sistemler "çift eksen" sistemi ile anlatılıyor. Bu sisteme göre, demokratik sol kuzey batıda kalıyor. Demokratik olma açısından "demokratik kapitalizm"le aynı yarımkürede. Böylece "demokratik kapitalizm" diye bir sistemin olduğunu, CHP eğitimine katılanlar öğrenmiş oluyorlar. Bunun yanı sıra, sosyalizm, çift eksen sisteminin hiç bir yerinde adıyla yer almıyor. Anlaşıldığı kadarıyla, CHP'li eğitimci, sosyalizmi, "salt kolektivizm"le, "totaliter rejim" eksenleri arasında kalan güney batı bölgesine yerleştiriyor. Bu durumda eğitimciler iki sonuçtan birini

sosyalizm adına ortaya çıkanlarla demokratik sol adına bu tür görüşleri yaymaya çalışanları ittifaklarını da her düzeyde sergilerler.

Bu, sendikal hareket içerisinde yer alan sosyalistlerin, hem hakkı hem de görevi.

alacakaptan in aldığı yeni bir dava

Cumhuriyet Halk Partisi Ankara Senatörü ve partinin Genel Yönetim Kurulu üyesi Uğur Alacakaptan'ın, 11 Haziran'da Amasya'nın Yeni Çelték Kömür madenlerinde çıkan ve 5 kişinin ölümü ile sonuçlanan olaylardan sonra tutuklanan Mehmet Satışoğlu ve arkadaşlarının savunmasını üzerine aldığı öğrenilmiştir.

Yeraltı Maden İş sendikasının Yeni Çelték Kömür Ocaklarını örgütlenmesi ve toplu sözleşme işçileri için ileri haklar koydurması, çevrede ödenen beri çıkarıcılık yüzbinler vuran bazı kişileri tedirgin etmişti. Sendikanın bölgede örgütlenmesinden önce, sendikacı kimliği ile çevre halkını ocaklara getirip çalıştıran, işverenle anlaşıp ucuza kapattığı kömürü büyük fiyat farkları ile çevre halkına satan, bu faaliyetleri ile kısa zamanda zengin olup 6 MAN kamyonu satın alan Mehmet Yılmaz Satışoğlu'nun işleri, Yeraltı Maden İş Sendikasının bölgede örgütlenmesi ve toplu sözleşmeye Satışoğlu'nun çıkarına aykırı maddeler koydurması ile bozulmuştu.

İşverene yakınlığı nedeni ile toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde katılan Satışoğlu, bütün çabalarına rağmen, görüşmeleri baltalamaya muvaffak olamamıştı. Toplu iş sözleşmesi ile ucuz işçi toplama faaliyetinin, yine aynı sözleşmeye konan her işçiyi yıldı 4 ton parasız kömür verilmesi maddesi ile de kömür karaborsası olanaklarını yitiren Satışoğlu, çevresindeki adamları ile işçilere saldırıp olay çıkartmıştı.

Adamları ile birlikte işçiler üzerine otomatik silahlarla ateş açan, bu arada ölen işçilerden Ramazan Sevidik ve İsmet Turhan'ı vurduğu görüşü tanıkları tarafından ifade edilen Satışoğlu, olaylardan sonra adamları ile birlikte tutuklanmıştı.

Cumhuriyet Halk Partisi içinde senatörlük ve kurul üyelikleri dışında önemli bir yere sahip olan Alacakaptan'ın, Satışoğlu ve arkadaşlarının davasını ülkesine tepki uyandırmıştır.

Elde edilen bilgilere göre, Alacakaptan'ın davayı üstlenmesinde, CHP Amasya milletvekili Orhan Kayhan'ın aracılığı rol oynamıştır. İki kez Amasya'ya gelip dava dosyasını incelediği öğrenilen Alacakaptan'ın dava ücreti olarak bir miktar teklif edildiği, Amasya'da yaygın söylentiler arasındadır.

sayfalarında yer alan bazı görüşler bu ziyaretlerde işçi sınıfına nelerin anlatıldığını ortaya çıkarıyor.

Bunun için CHP İstanbul İl'in eğitim çalışmalarında va'zedilen konuların içerisine bakmak yeterli. Rapora göre, eğitim çalışmalarında üyelerle anlatılan konulardan biri "iktisadi sistemler ve demokratik sol" başlığını taşıyor. Sunucusu da Prof. Dr. Kenan Bulutoğlu.

Çalışma raporunda, İl İşçi Komisyonu'nun faaliyetlerinden bir bölümü şöyle özetleniyor:

"İl İşçi Komisyonumuz öncülüğünde İstanbul'da yapılan konfederasyon, sendika ve sınıksız şube kongreleri izlenmiş, CHP'nin işçi sınıfı ile ilgili görüşleri

seçmek düşüyor: Ya sosyalizm diye bir düzen yok; ya da var ama, demokratik değil, totaliter rejim ekseninde kalıyor.

CHP'nin eğitim seminerlerinde nelerin anlatılacağı, CHP'lilerin bilecekleri iş. CHP'lilerin, işçilere bu tür görüşleri benimsetmeye çalışmaları da kendi çıkarlarından doğul. Ancak en az bunlar kadar doğal olan bir nokta daha var: Sosyalistler, devrimci sendikalarda, gerek yönetimde, gerekse tabanda bu tür görüşlerle kafalarını çarptırıp bulandırılmalarına karşı çıkarlar. Sosyalizm konusunda bu tür çarpık bilgilerin yayılmaya çalışılmasına karşı çıkarlar. Bunu, sosyalist analararak, çarpık düşünceleri sergileyerek yaparlar. Bunların dışında,

KİMİNLE, NASIL GÜÇ

METİN ÇULHAOĞLU

Olaylar hızla gelişiyor. Son günlerin hızla gelişen olayları, bazı kuruluşları en ön plana çıkardı: CHP, DISK, TÜRK-İŞ ve DGM. Son günlerde en çok bu kuruluşların sözü ediliyor.

Şimdi, işçi sınıfının tabanı eylemle geçmiş buluyor. İşçi sınıfının tabanında eyleminin meyvaları zamanla alınacak. İşçi sınıfı eyleminin, DGM'nin çıkıp çıkmamasını da aşan boyutları var. Somut direniş, somut bir konuyu, DGM'yi hedef alıyor. Yine de, eylem ve sonuçları bununla sınırlı kalmayacak. Türkiye'de sınıf mücadelesine yeni bir deneyim kazandıracak, Türkiye işçi sınıfı ile birlikte, Türkiye sosyalistleri ve diğerleri, önderlikleri sorunları daha geniş boyutlar içerisinde değerlendirmeye durumuna geçecek.

Bunlar, aynı bir konu. Değerlendirmeleri, ayrıca ve zamanla yapılacak. Ancak, bugüne kadar değerlendirmesi yapılacak gereken başka noktalar da ortaya çıktı. Bu değerlendirmesi son günlerde üzerinde çok durulan bir görüşle ilgili. Görüş şöyle: CHP, DISK ve TÜRK-İŞ'i yaklaştırmak, arkasına alacak. Aldıktan sonra, genel olarak Türkiye'de demokrasinin korunması ve geliştirilmesi için, özel olarak da DGM'ne karşı mücadele edilecek.

Buza benzeyen, bir başka görüş daha var. Yalnızca sıralama değişikliği: DISK öncülük edecek. CHP'yi sürükleyecek. TÜRK-İŞ'in de yola gelmesi ile sağlanacak bütünlük sonucunda, özel olarak DGM'ne karşı ve genel olarak demokrasiden yana uğraş verilecek.

BEĞENMEK YETMİYOR

Bu görüşler çok beğenildi. Gerçekten de, savunulmayacak yanı yok gibi. Faşist bir yasa girişimine karşı demokratik güçlerin en geniş cephe içerisinde birlikte olmaları ve bu çerçevede aktif eylemlere girişmeleri en başta sosyalistlerin savunmaları ve ulaşmaları gereken bir hedef.

Ancak beğeninin boyutları, bunu aştı. Pek çok kişi aradığını o anda bulunduğunu sandı: İşçi sınıfının bütünlüğü, işçi sınıfının sendikal bütünlüğüne doğru atılan adımlar, bütünlüğün bir işçi sınıfının soldaki bir parti tarafından temsil edilmesi (ya da sosyalist bir sendikamın, sosyal demokrat bir partiyi tutarak sağlara çekmesi), etkin demokratik mücadele, genel grev vb. vb. DISK'in eylem kararına ve bunun uygulamaya konulmasına kadar, söz konusu kuruluşlar arasındaki ilişkiler ve bu ilişkiler sonucunda ortaya çıkan görüşler çok beğenilip yeterli bulunduğu için, ya da beğenilip yeterli bulunmasına gereğini herkes imandığı için, olayların arındıkları gerekçeleri enine boyuna inilemedi, Demokrasinin için birleşilip güçbirliğine gidildiği, neredeyse tek ve yeterli veri alındı.

Bugünkü konularıyla bile, demokrasinin korunması uğrunda, DISK, Türk-İş ve CHP'nin belirli noktalarda elele verebilmeleri, gerçekten olumlu. Bu tür ilişkiler kimselere karşı çıkmıyor. Karşı çıkanlar, "güçbirliğinin" neredeyse veri alınması ve söz konusu kuruluşların iç gelişmeleri ve gerçek yönelişlerinden

Kayra, Köprülüler: Hızlı hulisçiler

soyutlanması. Burası çok önemli. Çünkü, güçbirliğinin ilkelerini ve tutarlılığını belirleyecek noktalardan biri, bu. Bu nokta unutulursa, sağlam ve ikeli bir güçbirliğine katkıda bulunma olanağı kalmaz. Güçbirliği rüyaları ile "güçbirliği" kuyrukluğuna yapılır.

İkinci bir nokta daha dikkati çekiyor. Türkiye'de sol hareketin geleceği konusunda karamsar, pek titiz ve müşkülpesent kişiler var. Bunlar, Türkiye'de sosyalist hareketin gücüne pek inanmıyorlar. Sosyalist harekete karamsar gözlerle bakıyorlar. Ama aynı karamsarlık ve titizliği, kurulumu yolda adım atıldığında gücünü ilan eden güçbirliği konusunda göstermiyorlar. Sosyalist örgütlenmenin gücüne ve geleceğine inananların, sosyalistlerle sosyal demokratlar arasında kurulduğu ilan edilen bir güçbirliğine hemen inanabilmeleri çok tuhaf. Bunun bir açıklaması olmalı.

Açıklama, özette şöyle: Türkiye'de, olduklarından farklı görünme durumunda ya da zorunda olan kurumlar ve kişiler var. Bunlara ek olarak, bu kurum ve kişileri olduklarından farklı görmek ve göstermek isteniyor var. Bu maskeli balonun sürmesinden yarar umuluyor.

Oysa, kurumları ve kişileri, gerçek yerlerine oturtmak daha yararlı. Çünkü bu yapıldığında ne güçbirliği bozulacak, ne işçi sınıfı bölünecek, ne de başka olumsuz gelişmeler olacak. Tersine, demokrasinin korunması ve geliştirilmesi uğrunda, kuyrukculuk ve şaşakçılık yerine daha olumlu adımlar atılacak. Önce CHP'den başlamak gerekiyor.

CHP'NİN İNCE POLİTİKASI

CHP bir süredir ince politika yürütüyor. CHP'nin ince politikası, belirli kesimlere belirli görünüşleri aynı anda verebilmeye dayanıyor. Partinin sermayeye güvencesi ekibine tesliminden ve bu ekibin becerdiği işlerden sonra, dengeyi korumak, inceliği sürdürmek güçleşti. Sermaye ile bugün CHP'ye umut bağlayan kitleler arasında dengeyi koruyabilecek "ustalık" işi oldu. CHP'de bu anlamda usta kişi bulunmadığından, denge, genel başkanın kitleler arasındaki prestiji ile sağlanıyor.

İNCE POLİTİKAYA İNCE POLİTİKACI

İnce politika için ince politikacılara gerek var. Bunun için, bir zamanlar kızığa çekilen Turan Güneş, ince politikanın en inceldiği günlerde, yeniden sahaya çıkarıldı.

Turan Güneş, bir süre, Milliyet Başyazarı Abdi İpekçi ile yaptığı sohbetlerde isındı. CHP'nin en önemli il kongresinde de açıkça sahneye çıktı. Güneş'in ince politikası, bir dönem genel başkan eleştirilmesini bu dönem neredeyse Ecevitperest yaptı. "Genel Başkan kimi durumlarda gereği gibi vaziyet almıyor" yollu eleştirisini ileride kullanabilecek üzere saklı tutan Güneş, gerektiğinde en hızlı genel başkan savunuculuğu vaabileceğini gösterdi.

Bunu, şu anda yönetimde bulunan ekip adına yapıyor. Eski hariciye bakanı olarak, hariciyeciliğini bugünkü yönetim ile kongre delegeleri arasında sürdürüyor.

Örnekleri, CHP İstanbul İl Kongresi'nde görüldü. Güneş, daha önce İpekçi ile sohbetlerinde oluşturduğu CHP ve sol üzerindeki görüşlerini, İl Kongresi'nde Topuz ekibi tarafından çıkarıldığı kürsüde şöyle anlattı: "Parti'yi yeterince sol bulmuyorsanız, genel başkan eleştirin. Genel başkan eleştiremiyorsanız, partinin bugünkü sol doğrultusunu yeterli buluyorsunuz demektir."

İncelik ve tehdit, burada bütünüleşiyor. Topuz ekibinin, Güneş'in hariciyeciliği ile delegelere uyguladığı bu yöntem, büyük etkinliğe sahip. Güneş, bu şılahı "en ilericiyim Ecevit'tir. Ondan ilericiyi yoktur," gibi sözlerle de parlatıyor. Güneş'in parlak sunuşları dışında, Topuz ekibinin il kongrelerinde sağladığı başarı, bir ölçüde, delegelerin karşısına bu "kitlem" in konmasından kaynaklanıyor.

KONGRELER VE YONTULMUŞLAR

Güneş'in İpekçi ile yaptığı isnama sohbetlerinde değindiği bir başka nokta daha var. Şöyle: "CHP'li olarak parlamentoya girecek kişiler, önceden yontulmuş olsun. Tedbirli, dikkatli kişiler olsunlar. Gerek-siz ölçüsüzlerden kaçınan kişiler olsunlar."

Parlamentoya "yontulmuş" kişilerin girebilmesi için gerekli çalışmalar, il kongrelerinde yapılıyor. Bugüne kadar yapılan il kongrelerinin çoğunda, To-

puz ekibinin ve arındaki gücün ürkümeyeceği, bildik, tandık ve "yontulmuş" kişiler işbaşına getirildi. Balıkesir'de şehrin önde gelen sermayedarlarından İbrahim Cumalı ile paşa CHP'sinde yıllarca yontulan Mehmet Tiritioğlu il yönetimine geldiler. Adana'da ise zamanının en hızlı paşacılarından Melih Kemal Küçüktepepınar kazandı. İzmir'in kazandığı için, bir yandan "Rahşan Hanım bandı" kullanılırken, Ali Topuz kongre hazırlıklarını, İzmir'de bir büyük sanayicinin bürosunda planlıyor.

Kongreler arasında, en önemlisi İstanbul İl Kongresi idi. Delege sayısı ve konuşulan açısından. En ilginç Ali Topuz'un söyledikleri: "Kendilerine yurt dışından lider arayanların bu partide yeri yoktu." Bir çok "sol" laf kalabalığının arasına bilinçli olarak sıkıştırılan bu sözler, "sol" konuşma ve görüntülerin tazminat ve sigortası olarak ilgililere iletiliyor. Bir de, sosyalistlerin bugüne dek gizli rapor konusunda söylediklerini bir kez daha doğrultuyor.

İNCE POLİTİKA VE MUHALEFET

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran, partisinin organı Çark Başak'ın 10. sayısında şöyle diyor:

"CHP iktidar olabilmek için bir yandan kitle da yanağını elden kaçırmamaya çalışırken, öbür yandan büyük burjuvaziyi ve ABD'yi de kollamaya ve ürkütmemeye bakmaktadır."

Temeldeki genel strateji bu. Bu çizginin özellikle bugünlerde daha ince politika gerektirdiği de açık. Ancak ince politika, zarif politika demek değil. Tersine, ince politika, çoğunlukla çirkin politika oluyor. İncelik ve çirkinlik; raporculuğun, ihbarcılığın, DGM'ciliğin, ABD'ciliğin ve bantçılığın "solculuk" bütünü-

Muhalefet, nma nasıl?

leşmesinde bütünüleşiyor. İncelik ve çirkinlik, Genel Başkan "faşizme karşı mücadele"den söz ettiğinde "bu tür sözlerin kullanılmasına yanlış" diyen ince politikacıların, yönetim değişikliği ile sermayeye yaklaşımları yansımalarında görüyoruz. İncelik ve çirkinlik, Merkez ekibine karşı olan başarılı belediye başkanını İzmir'de Erol Kise'nin karşısına çıkmasıyla "devrimci" yaftalı sendikacıların bir arada konuşulduğu görüyoruz. Bir de, devrimci bir sendikamın "devrimci" yaftalı yöneticilerinin, yalnız İzmir'de değil, genel olarak Türkiye'de en sık diyalogu CHP'nin bugünkü göbekçi yöneticileriyle kurabilmelerinde görüyoruz.

CHP içinde bu ekibe karşı mücadele edenler var. Bunlardan, bir ekip halinde birleşenleri, şu ana kadar olan politikaları ile başarılı görünmüyorlar. Kongrelerde öne çıkanları biliniyor. Ancak, bunun dışında söylenmesi gerekenler de var. Kongre öne çıkanları ve sonuçları bir yana, ekiblerin, bugünkü yönetime karşı kesin, açık ve ikeli bir muhalefet oluşturdukları söylenemez. Güçlerini ve başarılarını, daha çok diğer tarafın niteliğinin anlaşılmasına ve yapaacakları hatalara başlamış görünüyorlar. Muhalefeti ve solculuğu sağlam iktelere dayandırmak yerine, kişisel prestije

BİRLİĞİ VE EYLEM

ve karşı hatalara bel bağlayarak başarı kazanma olasılığı çok küçük.

SOSYALİSTLER, SOSYAL DEMOKRATLAR VE DİĞERLERİ

Güçbirliği tartışmasının, CHP kanadındaki gelişmeler, özette böyledir. Bir de CHP'nin dışı var. CHP'nin dışında "sosyalist" ve "sosyal demokrat" sendika yönetsicileri var. Daha büyük bir açıklığa gerek duyulan noktada burada.

Sosyal demokratların, üstlerinin, DGM'ye karşı olanları kendü aralarında birleşmeleri, çok doğal ve olumlu. Doğal olmayan ve zorlanan, böyle bir girişim, sosyalistler, sosyal demokratlar ve ilericiler arasındaki bir güçbirliği görüşününün şartlarıdır veya istemidir. Bir başka deyişle, özünde olsa olsa CHP'nin olan kişiler, CHP'nin etrafında biraraya getirmeye çalışıyor. Başka anlamlar verilecek ve büyük girişimlerle. Niçin böyle yapıldığını araştırmak gerekiyor.

Araştırmada atılacak ilk adımlardan biri şu: Türkiye'de, sosyalist olmayanların sosyalist, sosyal demokrat olmayanların sosyal demokrat görmeleri gerekiyor. Karşıya, sağların solcu, ortadoktrin sosyal demokrat, sağdıkların, sosyal demokratların ve ne olduğu bellisizlerin de sosyalist görüşmelerinden kaynaklanıyor. Yöneticilerin bu imajlarını korumaları, sürdürmeleri gerekiyor. Yöneticiler, bu imajlarını korurken, başkalarının bu imajları veri almaları, savunmaları gerekli. Pazarlık gücünü artırmak, kariyerleri beslemek, tabandan bütümlüye kopmamak ve sosyalist örgütlenmenin karşısına çıkabilecek için böyle bir kalkışma için kimileri için zorunlu hale geliyor.

Bu zorunluluk, CHP'nin hem sol görüşüp hem de sermayeyi iktidarme zorunluluğu de bütünlüyor. DİSK'e ilgisizlikleri geliştiren sol görüşümlerini sürdürürken, aynı zamanda DSK ve Türk-İş'i birbirine yaklaştırıp işçi hareketine hakim parti görüşümünü verilebilir, CHP'nin hesabı bu.

Başka hesaplar ve açıklıklar ise Türk-İş'in sosyal demokrat oldukları söylenen Çınar-İş ve Ağaç-İş sendikaları yöneticilerinin söyledikleri ile ortaya çıkıyor: "Gerek DİSK, gerek Türk-İş'ün karar çatışması ve çekilmesi burakmalı, birbirine çamur atıp, birbirini lekelenmekten vazgeçmelidir... Çözüm, samimiyet ve açık yüreklilikle Atalar İktidarında birleşmektir."

Bunlar, Çınar-İş genel başkanvekilinin sözleri. Ağaç-İş genel sekreteri de aynı düşüncede: "Türk-İş, tabana kaatli olarak yanlış tavim almakta ve haklı suçlamalar yapılmaktadır. Karşı kuruluş sendikalarının birliğini böyle suçlamakla kaçınılmazı gerekir."

Beri süren şartlar ve niyet çok açık. Türk-İş'in solcu sosyal demokrat sendikaları Türk-İş'in içindeki-lerden çok, DİSK'ten sıkışıyorlar. Açıkça, "DİSK bize dokunmasın, güçbirliği de yaparsız, birliği de" diyorlar. Sorun da burada ortaya çıkıyor. Güçbirliği olmasın ve yapın bir adım olarak değerlendirilirse "DİSK'in kimse ne ölüme dokunmayacağı" da ortaya koyarak gerekiyor.

Bunlar, için bir yönü. Türk-İş'e ilişkin başka yönler de var. Türk-İş, DİSK'li darbeleşen kurulumlar yanında, gülenek yıkılan prestijini ve eriyen tabanına koruyabilmek için "büyük ve sola açık" sendika görüşümünü sürdürmek zorunda. "Büyük-lik" görüşümünü, Halil Tunç'un teatral kabiliyeti ve "dün başbakanlık konusum" gibi sözleri veriyor. Olduğundan daha güçlü görüşümünü, bugüne kadar işleyen en iyi yöntemi, bu.

Sola açık görüşümünü ise "sosyal demokrat" sendika liderleri ile veriyor. Bunlar, yalnızca Çınar-İş ve Ağaç-İş'ten ibaret değil. Solcular ve Türk-İş'ten ayrılan konularında büyük girişimler koparan bu yöneticiler, daha az girişim koparsa ve geliştirilirse işçi de yaparlar. Son genel kurultay, Tunç'la ilgili büyük çabalar gösterenlerden biri "sosyal demokrat" kanadı CHP'nin Hary-İş başkanı Kemal Durukan. Bunun yanında, yine büyük girişimler koparan "eyerine geçme" kararının, yine bu sosyal demokrat yöneticilerin oyları ile belgelendiği ve niteliği bilinen İlerci Kurultay'ın başkanlığı da biliniyor. Girişimci açıklamaları bir-likte sosyal uygulamalar böylece ortaya.

DİSK'İN DURUMU

Görünüş ve girişim niteliği yalnızca CHP'ye ve Türk-İş'in sosyal demokrat sendikalarına özgü değil. DİSK'in bugünkü yönetimi de şartlarını "sosyalist" görüşümünü sürdürmek zorunda. Başarısız strate-

İşçi sınıfı: Ülke ölçeğindeki büyük güç

medilic yanında, bugünkü yönetimin bu görüşümü sürdürmesi gerekiyor. Çünkü, DİSK'in tabanındaki sosyalizm, bugünkü yöneticilerin bugünkü "sosyalizm" anlayışlarıyla yönetimde kalabilmelerine olanak tanımıyor.

DİSK yönetiminin, DGM istemediği bir gerçek. Buna ne DİSK'in tabanı, ne de yöneticileri sardırma endişesi, izin veriyor. Bu açıdan, bugünkü yönetimiyle bile DİSK'in DGM ve benzer girişimler karşısında etkin bir güç olabileceği ortada. Bu güven aktif bir biçimde kullanılması gerek. Bunlara kimse karşı çıkmıyor. Karşı çıkan nokta, "sosyalistlerin öncülüğünde işçi sınıfının bütünlüğünün sağlanması" gibi güç ve sosyal bir uğraşın "Türk-İş bir adım gelene, ben dört adım giderim" sözleri sonucunda Türk-İş'in üzerindeki kaldığını sanılması. Türk-İş, bu izlenimi verme zorunda Türk-İş bu adımı kullanmak zorunda CHP bunları kendi penceresinden yanatmak zorunda. Ama değil unifi sosyalistleri, "işçi" sınıfının bütünlüğünün sağlanmasını" bu kadar uzata kapatılacak bir ihale olmadığını biliyorlar.

Bunun bu nedenlerle sosyalistler en çok gürtülü koparan olaylarla en somut geçirilen uygulamalara eğilime durumundalar. Türkiye'de gürtülü ve sessizlik hep kullanılıyor. Türkiye'de solda belirli bir görüşümü korumak için yerne göre gürtülü, yerne göre de sessizlik kullanılıyor. Eski ve yeni örnekler, bunlar.

CHP 1 Mayıs'la sahip çıkar gündünde bu, büyük gürtüllerle duyuruluyor. Bunun karşılık 1 Mayıs'la katılanlar aynı partinin en büyük 1 Örgütü tarafından özur kuruluna verilmesi sonucu geçiriliyor. İyiböğülü'nün İGM beyanatı sessiz geçiriliyor. Ezviti'nin karşı çıkışı büyük gürtülü koparıyor. Toprak'ın sol pazarlaması gürtülü koparıyor, ihbarlarına sessiz kalıyor. Ecevit'in ABD seğileri karşısında susturken, başlangı gürtülü materyal olarak arşivler dışı çıkarılıyor.

Başka örnekler de var. DİSK'in İGM kararında ki kararlılığı büyük gürtüllerle ilan edilken, ayrıca "gürtülü" olup yeni bir aktiviteye geçecek hazırlanmaları" olup altı perdeden imdaniyor. Ve DİSK'in sosyalistleri ve sosyalistleri içinde her gün imen tazeletirken, sosyalist sendikaların ve emekçilere yönelen taahhüt hareketi, hiçbirinden daha sessiz geçiriliyor.

Sessiz geçirilen taahhüt işlemleri sürerken, daha önce büyük gürtüllerle DİSK'e katılan Genel-İş sendikası genel başkanvekilinin, Ağustos ayı içinde yapılan TİS Kongresinde konuşuyor. Genel Başkanvekilin "DİSK'e" girişiminde önce DİSK'ten korkutuşunu ancak bu korkutuşun yerini bulduğuna atıldığı" anlatırken sonra, taahhütleri şöyle değerlendiriyor: "DİSK'in, sendikalar demokrasiye inanmasını, parmakla sayılacak kadar az olanları da bünyelen çıkarılmaktadır."

Taahhüt ve ihbar mekanizması böyle işliyor. DGM'ne karşı mücadele, demokrat mücadele, demokrat için güçbirliği, sendikalar hareketi birliği,

sosyal demokrat sendikacılık. Evet, bunlar gerçek-ten çok önemli konular. Bunlar, Türkiye sosyalist hareketinin gündeminde olan konular. Ama aynı zamanda gerçek içerikleri ile ve dürüstçe ele alınmaları gereken konular.

Sendikalar, sendikalar partiler, sendikalarla kitle örgütleri arasındaki ilişkileri, gerçekte taşıdiklarından daha büyük anlamlara gürtülü biçimde yanatmak, belirli çıkarlar açısında yararlı görülebilir, an zından gerçekçi olmayan umutlarla, sonuna kadar umutsuzluk yaratmak açısından zararlı.

YENİ DENEYLER, YENİ ÇÖZÜMLEMELER

Her zaman için geçerli bir kural var. Yeni deneyler, sosyalistleri yeni değerlendirmelere ve çözümlere zorlar. Her yeni deney, sosyalistlerin sorunlara bakış açılarını geliştirir. 15-16 Haziran, sosyalistlerin, sorunları işçi sınıfının perspektifi açısından eğilime sürecini hızlandırarak bir deney oldu. Düşünce alanındaki boşluklarda işçi sınıfı olduğu gerçekleri yerli aldığında, bakış açısı daha da genişledi. Başka oğulları ve verileri de içerdi.

1973 seçimlerinde bir CHP partisinin deneyi yazandı. Bu, daha genel anlamda kitlelerin sola açık niteliğini kanıtlayan topladı. Kimileri, bundan çıkarıldıkları sonuçla yetindiler. Sol birikimden yararlanarak çıkılan bir partinin ideolojisi yapısından bahınarak otkin salt kendi iç dinamiği ile solda kararlı bir biçimde kalacağına sandılar. Kalmayınca, sağdıklar, ya da kurdular. Ne aşmamak, ise de kırmak gerekiyor. Sol birikimi örgütleyici ideolojisi yetkinlikte olmayan bir örgüt "sermayeye yavaş" diye karmak anlamasın. Sosyal demokratların sağa yanaklığını, demokratik mücadeleci çizgilerini çevirebilecek tek güç sosyalistler ve sosyalistlerdir. Başka da değil.

Son gelişmeler de bu çerçevede oturmak gerekiyor. Bugün işçiler DGM'ye karşı direliyorlar. Bu eylem konusunda hiç bir kuşku ve tartışma yok. İşçi eylemlerine katılma, savunma, desteklenme konusunda, DİSK'in sermayenin saldırılarına karşı savunulmuş desteklenmiş konusunda hiç bir kuşku ve tartışma yok. Tartışma, işçi eylemleri konusunda değil. Tartışma değerlendirilmesi gerekirken, aynı zamanda sendikalar yöneticilerinin bugünkü konumları. Bu konuda iyimserlik, çıkış noktalarının ve aralarındaki ilişkilerin önüne bakılmaması değerlendirilmeli. Zorunlu olan bu. Son işçi direnişi ile birlikte sosyalistlerin yeni değerlendirilmeleri yeni sonuçlara ulaşmaları, ancak bu zorunluluğuna kayranması de mümkün.

Yukarı geçirilmişi değil, güçbirliği kayırgınlığına yapıldı DGM'ne karşı DİSK desteklenmesi, CHP hakkı açıklığı yapılır. DİSK savunulması, DİSK'in gelişimi kösteklenir. Bundan başka sakıncalar da var. Örgütlerin aralarındaki ilişkilerin niteliği kayranması, kimin, kimi yarı yolda bırakıyor, kimin kendini ve başkalarını önüne dek savunabileceği belli olmasın.

MUHARREM

MEHMET COŞKUN

6 Ekim 1875'de Sadrazam Mahmut Nedim Paşa Osmanlı Hükümetinin borç faiz kuponlarının ancak yansını ödeyebileceğini belirttiğinde, İmparatorluğun bütçesi 25 milyon, borçlarının ana para taksitleri ve faizleri 13 milyon, dalgalı borçlar ise 17 milyon Osmanlı lirasıydı. Bu tarihten 6 yıl 2 ay 14 gün sonra Muharrem Karanamesi açıklandı. Böylece, Osmanlı hükümeti gelirlerine haciz koydurmuştu.

Yıl 1976, Türkiye Cumhuriyeti hükümetinin bütçesi 150 milyar lira dolaylarında. Ödenmesi gereken dış borçların ana para toplanılan 50 milyar lira. Ayrıca 24 milyar lira da kısa vadeli borcu var. Döviz mevduatları toplamı ise 14 milyar lira dolaylarında.

Kısaca bu görünüm içinde olan Türkiye'nin dış borçlarını arttırmak için son yıllarda önemli bir kaynak kullanıldı: Kısaca adı DÇM olan, kapitalist ülkelerin mali sermayelerine devlet desteğinde borçlanma olanakları olarak tanımlayabileceğimiz Döviz Çevrilebilir Mevduat Hesabı. DÇM hesapları ilk kez 1967 yılında uygulanmış, dahasınca borçlanma olanaklarını genişletmek, zaman zaman da borcu azaltmak amacıyla yönelik değişikliklerle günümüze dek uygulanmıştır.

Halen 1.5 milyar dolar (yaklaşık 24 milyar TL) dolaylarına erişen DÇM hesapları ekonominin dış bağımlılığını artırır niteliktedir. MC hükümetinin artan döviz gereksinimi sonunda 8 Mayıs 1975 tarihinde bu uygulama yeniden yürürlüğe kondu ve bağımlılığı artırıcı niteliğiyle iç ekonomik ilişkilere yabancı mali sermayenin doğrudan el atmasını sağlayıcı boyuta erişti.

BİR RAPOR

Döviz çevrilebilir mevduat hesabının bugünkü işleyiş biçiminin incelenmesi amacıyla Maliye Bakanlığı Hesap Uzmanlarından Ömer Gören tarafından bir rapor hazırlandı. DÇM hesaplarının sonucunda Türkiye'nin iç ekonomik ilişkilerinin Avrupa'lı mali sermayenin nasıl etkisi altında olduğu raporun şu satırlarından açıkça anlaşılıyor:

"Görüldüğü gibi, gelecek DÇM'yi paylaşacak olan Türkiye'de mukim şirketler arasında da organik bir bağ kurulmakta; bu bağ, yabancı banka veya ihracatçı şirketle bütünleşmektedir."

İÇ İŞLERE MÜDAHALE

Bu bütünleşmenin Türkiye'de bürokrasinin işleyişine dahi nasıl müdahale ettiği aynı raporda şöyle belirtilmiş:

"First National City Bank (City Bank Corporation)

Söz konusu bankayı bir pazarlama şirketi (Citicorp Management Services) (Büyükdere Caddesi Kasap Sok. Özden Konak İhvanı Kat 7 Gayrettepe - İstanbul) temsil etmekte olup, Lee Sherrill adında bir şahıs şirketin işlerini yürütmektedir.

Bu kuruluşun hukuki durumu ve yetkileri, İstanbul Grup Başkanlığı'ndan 11.5.1976 tarihinde alınan sözlü emir gereği, yerine gidilerek incelenmiştir."

Maliye Bakanlığı Hesap Uzmanı Ömer Gören'in incelemek istediği bulunduğu American Express Co. için de aynı durum başına geldi:

"Bu finansman kuruluşunun da Halet Elver adında bir müşavir temsilcisi (Cumhuriyet Cad. No 151/4 Harbiye İstanbul) bulunduğu saptanmış; ancak, İstanbul Grup Başkanlığı'ndan 11.5.1976 tarihinde alınan sözlü emir gereği, yetki ve hukuki bakımdan belgelenilerek değerlendirilememiştir."

Maliye Bakanlığı Hesap Uzmanları kurulu bu hassasiyeti niçin gostermiş, iki yabancı bankanın Türkiye temsilciliklerinde Türkiye Cumhuriyeti adına inceleme yapılmasını neden engellemiştir?

DÇM NEREDEN KİME GELİYOR?

"1975 yılı sonu itibarıyla tüm DÇM'lerin 1.100 milyon dolar civarında bir rakama ulaştığı bildirilmektedir. Bu DÇM'ler içinde Türkiye'de veya haricte mukim gerçek kişiler ile, bankalar dışındaki özel kişilere ait kısmı ancak 100 milyon dolara bir toplamaya ulaşabilir. Bir başka anlatımla, DÇM'lerin büyük

kısmı (şahsi tahminime göre 1 milyar dolarlık kısmı) haricte mukim bankalara aittir. Bankacılık dilinde "Bank to Bank" denilen bu para akımı sonunda DÇM'lerin büyük kısmı, Yabancı Bankaların Mevduatı şekline dönüşmüştür."

Raporda verilen değerlere göre, Türkiye'deki kredilerin 16 milyar liralık bölümü doğrudan doğruya yabancı mali sermaye tarafından kontrol altındadır. Yabancı bankalardan Türkiye'ye gelen Döviz Çevrilebilir Mevduatı konusunda sınırlı sayıda kuruluş ve kişi aracılık yapmaktadır. Raporda bu kuruluş ve kişiler şöyle sıralanmaktadır:

Transtürk Holding A.Ş.
Banker Kastelliler
Mustafa Deveci ve Suphi Baykam
Inter-Kom (Talna Ebuziya - Burhan Sine)
Bremar Ltd. Holding"

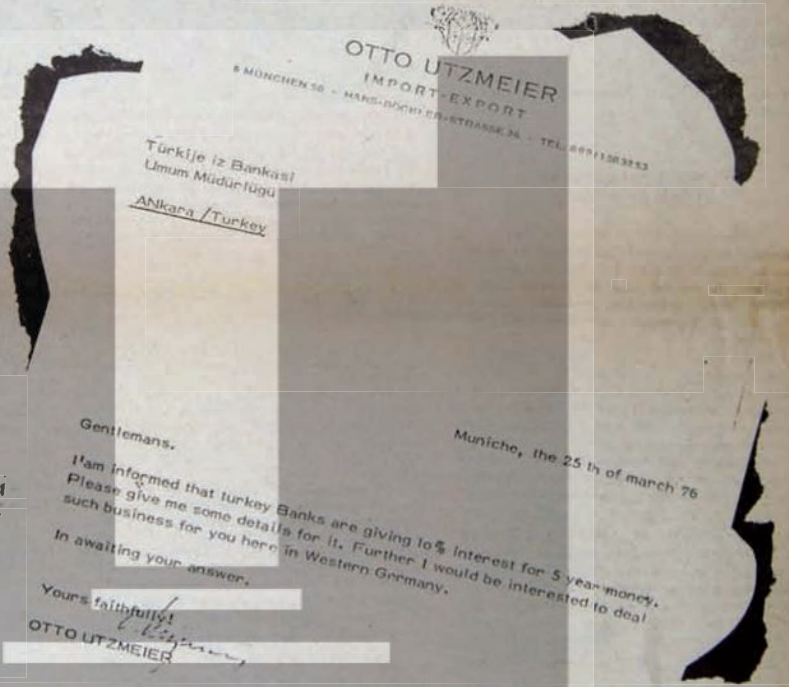
Maliye Bakanlığı Hesap Uzmanı bu ve benzeri kuruluş ile kişilerin vergi açısından incelenmesi gerektiğine işaret etmektedir.

bankaların işbirliği ile getirilen mevduat kısa dönemli döviz gereksinimini karşılamakta kullanılmakta, ithalat yapmakta, eski borçlarını ödemektedir. Türkiye'deki banka ise Merkez Bankası'na yatırıldığı döviz karşılığı aldığı Türk lirasını kredi olarak dağıtmaktadır. Yani döviz çevrilebilir mevduat, adı altında Türkiye'deki şirketlere kredi temin edilmektedir: "Yabancı bankaların, Türkiye'de mukim gerçek veya tüzel kişilere kredi açması koşuluyla açıklanan DÇM hesaplarının aslında, olayın işlerliği içinde "mevduat" değil "kredi" olduğu, daha açık anlamıyla, uzun vadeli izne bağlı ve proje finansmanında kullanılması zorunlu olan özel dış kredilerin yerine DÇM hesaplarının kısa vadeli işletme ve ithalat kredisi olarak geçtiği" kanıtlanmaktadır.

VERGİSEL SORUNLAR

Maliye Bakanlığı Hesap Uzmanı'nın incelemesinde sorunun vergisel yönünün de bulunduğu anlatılmakta ve şöyle denmektedir:

"Bu hesapların açılmasında aracılık yapan şahıs-

ÖDENE FAİZ NEDİR?

Döviz çevrilebilir mevduatı, Avrupa para piyasalarında uygulanan faiz oranının yüzde 1.75 fazlası verilmektedir. "Bu oran DÇM kabul edecek Türkiye'de mukim banka ile DÇM hesabı açacak olan hesap sahibinin pazarlık sorunudur."

Uygulanan faiz oranının ne denli cazip olduğu Münih'den Türkiye'de bir Bankaya mektup gönderen Otto Utzmeier adlı bir kişinin mektubundan anlaşılabilir. Mektupta özetle şöyle denmektedir:

"Baylar, Türkiye'deki bankaların 5 yıl vadeli paralarına yüzde 10 faiz verdiğini öğrendim. Lütfen bana bu konuda geniş bilgi verin. Bu konuda, burada, Batı Almanya'da sizin için ilgilenmek istiyorum." Bu mektup 1850'lerde Galata bankerlerinin girişimlerini hatırlatmaktadır.

GELEN DÖVİZLER HANGİ İŞLERDE KULLANILYOR ?

Döviz çevrilebilir mevduatın döviz karşılıkları, yurtdışındaki tebliğler gereği Merkez Bankası'na yatırılmakta, böylece Merkez Bankası yabancı ve Türk

ların bu uğraşları, vergi hukukunun aradığı şekilde detaylandırılmadığından, Gelir Vergisi Kanununun 37 ve 82/1 maddelerine göre, "vergi doğuran olay" içerisinde bulunduğu; Türkiye'de daimi temsilcisi veya işyeri veya şubesi bulunan, haricte mukim yabancı Bankaların (Dresdner Bank A.G. Deutsche Bank A.G. Berliner Disconto Bank A.G. Saarfondsche Kreditbank A.G. Banco Di Roma, Bank , Komercijale Italijana, Osmanlı Bankası A.Ş. City Bank Corporation, American Express Co., Hollanda Bank - Uni, Uluslararası Endüstri ve Ticaret Bankası) Türk bankaları nezdinde açmış oldukları DÇM hesaplarına ödenen faizlerin Kurumlar Vergisi Kanunu 24/4, 12/6, 12/1. maddelerine göre kurumlar vergisi kesintisine tabi oldukları,

DÇM hesaplarının, ekonomik işlerliği ve vergi hukukunun yorum şekli içinde tam anlamıyla kısa vadeli (işletme) Özel Dış Kredi içerisinde oldukları dolayısıyla, Kurumlar Vergisi Kanununun 24/4. maddesinde sözü edilen "mevduat faizi" istisnasından yararlanmasına olanak bulunmadığı, krediyi ödenen faizlerin aynı maddede göre kurumlar vergisi kesintisine tabi oldukları sonucuna varılmıştır."

Döviz çevrilebilir mevduatın Avrupalı mali ser-

URUGUAY K.P. LİDERİ
RODNEY ARISMENDİ
BÜKRİŞTE BİR AÇIKLAMA
YAPTI:

SIYASİ TUTUKLULARIN YARISI KOMÜNİST

RODNEY ARISMENDİ: URUGUAY'DA TUTUKLANANLARIN YARISINI KOMÜNİSTLER OLUŞTURUYOR. PARTİNİN MERKEZ KOMİTESİNİN 26 ÜYESİ, TUTUKLULAR ARASINDA BULUNUYOR. ANCAK, YÜZDE 75'İNİ İŞÇİLERİN OLUŞTURDUĞU PARTİ, ÇA-

LİŞMALARINI DÜZENLİ BİR BİÇİMDE SÜRDÜRÜYOR. PARTİ, HAFTALIK VE AYLIK BİRER YAYIN ORGANI VAR. BUNUN DIŞINDA İKİ AYLIK BİR TEORİK DERGİ İLE 120 İŞYERİ GAZETESİ PARTİ TARAFINDAN ÇIKARILYOR.

Uruguay'daki faşist cuntanın hanelerinde bir yıl kadar tutuklu kaldıktan sonra uluslararası dayanışma ile özgürlüğüne kavuşan Uruguay Komünist Partisi genel sekreteri Rodney Arismendi, dinlenmek üzere bulunduğu Bükreş'te bir açıklama yaptı. 1976 yılı Dimitrov Ödülü'nün sahibi olan Arismendi, ülkesinde 7000 kadar siyasal tutuklunun bulunduğunu, Haziran 1973 darbesinden sonra 50 bin demokrasinin polisine eline düşüğünü ve tutukluların yarısını komünistlerin oluşturduğunu bildirdi. Tutuklular arasında Merkez Komitesi'nin 26 üyesinin bulunduğu, bunların 7'sinin Politik Büro üyeleri olduğunu açıkladı.

Büyük baskılara rağmen işçi sınıfının örgütlü güçlerinin ayakta olduğunu açıklayan UKP genel sekreteri, üyelerinin yüzde 75'i işçi olan Parti'nin çalışmalarının düzenli biçimde sürdüğünü bildirdi. Arismendi, parti'nin, haftalık ve aylık birer yayın organının çıkarıldığını; ayrıca 120 adet işyeri gazetesinin ve 2 aylık bir teorik derginin yayımlandığını söyledi.

URUGUAY'DAKİ FAŞİST REJİM

UKP genel sekreteri R. Arismendi, ülkedeki durumu şöyle açıkladı:

"Ülkedeki rejim, mali sermayeye, büyük toprak sahiplerinin ve uluslararası tekelinin en gerici bölümüne dayanan faşist bir rejimdir."

"1973'ten beri yasama yetkisini elinde tutan Devlet Konseyi başkanı Aparitia Mendez, faşist generallerin ve ABD büyükelçisi CIA yöneticilerinin Siracusa'nın güvenilir adamıdır."

"Parlamento ve demokratik kurumlar dağıtılmış, siyasal partiler yasaklanmıştır. Diktatörlük, 1973 ve 1974'te binlerce kitap yakmıştır. Ordu, yüzlerce profesörü, binlerce öğrenciyi tutuklamış; üniversitelerde toplumsal bilimler, felsefe, ekonomi politik gibi dersler yasaklanmıştır."

EKONOMİK KOŞULLAR

Ekonomik durumun da feci bir görünüm aldığı belirtilen Arismendi, 1975 yılında enflasyonun yüzde 80, reel ücretlerdeki düşüşün yüzde 50, ülke dışına

giden Uruguaylıların 3 milyona yaklaştığını belirtti. 1960'da 2 peso ile alınan Amerikan dolarının, şimdi 4000 peso'ya yükseldiğini de hatırlattı.

Arismendi'nin açıkladığına göre, Cenevre'deki Uluslararası Hukukcular Komisyonu geçen Temmuz'da yaptığı bir açıklamada, Uruguay'ın, toplama kamplarında ve tutuklevlerinde nüfusa oranla en yüksek düzeyde tutuklu bulunan ülke olduğunu saptamış hulu-nuyor.

PARTİ'NİN HEDEFLERİ

R. Arismendi, Uruguay Komünist Partisi'nin diktatörlüğe karşı mücadeledeki rolünü, politikasını ve hedeflerini de şöyle açıkladı:

"Partimiz, ilk gününden beri faşist diktatörlüğe karşı mücadele ediyor. 23 Haziran 1973'te, parti, Ulusal Emekçiler Konvansiyonu ve Öğrenci Federasyonları ile birlikte, fabrikaların, işyerlerinin ve bazı bakanlıkların işgal edilerek genel greve gidilmesi çağrısında bulundu. Silahlı kuvvetlerle kanlı çarpışmalar oldu. Montevideo'da 150 bin kişi gösteride bulundu. Ordu, tanklarla müdahale etti. Ölümler, yaralar ve pekçok tutuklanma oldu. Uç komünist kurşunlanarak öldürüldüler."

"Bütün bu baskılara rağmen, işçi sınıfının örgütlü güçleri ayakta kaldı. Üyelerinin yüzde 75'i işçi olan Partimiz, faşistlerin o'na yönelttiği ağır darbelerle rağmen, halkın hizmetindeki gizli çalışmalarını yürütmektedir. Bir haftalık, bir aylık yayın organını, ayrıca 120 işyeri gazetesini ve 2 aylık bir teorik dergiyi yayınlamayı sürdürüyor. Duvarlarda partinin afişleri ve sloganları sıralanıyor. Genç Komünistler örgütü, bu mücadelede önemli bir yer tutuyor."

TÜM YURTSEVERLERİN BİRLİĞİ

"Aslında faşist diktatörlük güçlü değildir. Katolik Kilisesi ve bazı asker çevreleri dahil, bütün demokratik ve ulusal güçler onun karşısındadır."

"1975 yılı sonunda, baskı ve işkenceleri, ülkedeki iç savaş havasını kinayan piskoposların gösterisi yasaklandı."

"Partimiz, bütün yurtsever güçlerin, aşağıdaki noktaları içeren ortak bir platformda en geniş birliğini gerçekleştirmeye çalışmaktadır" diyen Arismendi, bu platformun ilkelerini şöyle sıraladı:

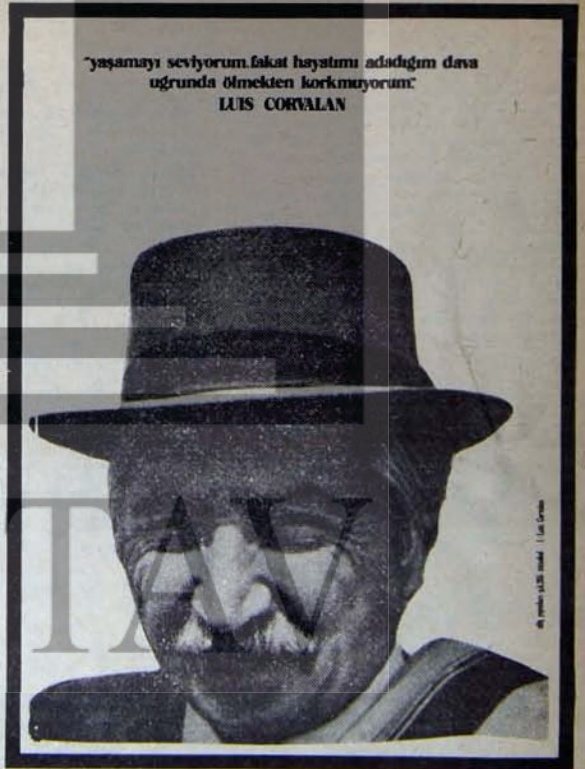
"Demokrasinin geri alınması; bağımsızlıkçı bir dış politikanın uygulanması; ülkeyi bunalımdan çıkaracak etkin girişimlerde bulunulması; bütün siyasal partilerin, işçi ve sendika örgüt-

lerinin serbestçe çalışması; tutukluların serbest bırakılması; bütün laik, dinsel, siyasal ve toplumsal güçlerin desteği ile geçici bir sivil ve askeri ulusal birliğin oluşturulması."

UKP Genel Sekreteri R. Arismendi, Bükreş'te yaptığı açıklamayı şöyle bitirdi:

"Mücadelemiz zordur. Fakat uluslararası dayanışmadan güç alan Uruguay halkı başarıya ulaşacaktır. Faşizm yenilecek ve özgürlüğün şafağı bizim ülkemizi de aydınlatacaktır."

"Yaşamayı seçiyorum. Fakat hayatımı adadığım dava uğrunda ölmekten korkmuyorum."
LUIS CORVALAN

HALK BİRLİĞİ HRİSTİYAN DEMOKRALARA ORTAK PROGRAM ÖNERDİ

ŞİLİ KOMÜNİST PARTİSİ YÖNETİCİLERİNDEN TEITELBOİM, RESMİ SENDİKAL ÖRGÜTLERDE GELİŞEN DİRENİŞLERİ, ÜLKEDEKİ DEMOKRALARIN CUNTAYA KARŞI PROTESTO HAREKETLERİNİ VE KİLİSE İLE CUNTANIN BOZUŞMASINI ÜLKEDE YENİ BİR DURUMUN OLUŞTUĞUNUN KANITI OLARAK GÖSTERDİ.

Şili'de sol partilerin oluşturduğu ve başkan Allende hükümetine adını veren Halk Birliği, faşist darbenin 3. yıl dönümü dolayısıyla yayınladığı belgede, Hristiyan Demokratlara bir ortak program önerisinde bulundu. İçerdiği öğretilenmeyen Bölge ve ortak program önerisi hakkında, bundan bir süre önce İtalya'da bulunan Halk Birliği yöneticileri bilgi vermişlerdi. Halk Birliği sekreterasını Berlin'de yerleştirme çalışmaları yapan Halk Birliği yürütme sekreteri ve eski Dışişleri Bakanı Clodomiro Almeyda ve Şili Komünist Partisi yöneticilerinden Volodia Teitelboim, İtalya'da l'Unita gazetesine yaptıkları açıklamada, Hristiyan Demokratlarla aralarında yeni bir yaklaşma olduğunu açıklamışlardı.

Almeyda ve Teitelboim, Halk Birliği ile Hristiyan Demokratlar arasındaki görüşmelerde, son haftalarda önemli ilerlemeler kaydedildiğini bildirdiler. Gerek Şili'de gerekse ülke dışında görüşmelerin yoğunlaştığını açıklayan yöneticiler, Şili halkının mücadelesinde yeni bir aşamamı başladığını söylediler. İki yönetici de, "Pinochet cuntasına karşı olan tüm kesimlerde etkili ve sağlam bir birlik hareketinin kristalleşmekte olduğunu" vurguladılar. "Korku perdesinin artık yitilmesine başladığını" söyleyen C. Almeyda, eğilimin, birlik ve tüm güçlerin diktatörlük karşısında yoğunlaşılması yönünde olduğunu bildirdi.

Öte yandan, yapılan açıklamada, New York'ta yapılacak olan anti-faşist hristiyanlar toplantısının bu konuda yeni olanaklar yaratabileceği belirtildi. Hristiyan Demokrat Parti içinde, cuntaya işbirliği yapanlara karşı bir temizlik yapıldığı haberlerinin geldiği de kaydedildi. İki eski hristiyan demokrat bakan Juan de Dios Carrnosa ve William Thayer'in partiden uzaklaştırıldığı bildirildi.

ŞKP yöneticilerinden Volodia Teitelboim, işbirliğinin yalnız bugün değil, faşizm sonrası Şili'de de geçerli olmasını gerektiği üzerinde durdu. Teitel-

boim şöyle dedi: "Sosyalizm düşüncesini, yalnızca komünistler ve Halk Birliği'ni ilgilendiren bir düşünce olarak değil, sosyalizmde-toplumun bir üst aşamasını gören bütün insanları bizimle işbirliğine götüreceğiz bir kavram olarak görüyoruz."

Teitelboim, Amerika Devletleri Örgütü toplantısında direnme hareketinin siyasal bir otoriteyle kaynaşmasını, "resmi" sendikal örgütlerde gelişen direnişleri, ülkedeki üçyüz kadar demokratın cuntaya ve DINA'ya karşı protestosunu, ve Kilise'nin cunta ile bozuşmasını, ülkede yeni bir durumun oluştuğunun kanıtı olarak gördüklerini belirtti.

HALK BİRLİĞİ ÇALIŞMA BAKANI VE ŞİLİ SENDİKA LİDERİ LUIS FIGUEROA ÖLDÜ

Şili Birleşik İşçi Merkezi (CUT) başkanlığını 1959'dan beri yürüten, Halk Birliği hükümetinin çalışma bakanı ve Şili Komünist Partisi Santiago milletvekili Luis Figueroa, 7 Eylül günü Stokholm'de öldü. 12 Mayıs'ta Stokholm'de toprağa verilen 55 yaşındaki Figueroa'dan, CUT Ulusal Yönetim Konseyi şu deyimlerle söz etti: "O, yaşamını işçi sınıfının çıkarları için mücadeleye, demokrasi, sosyalizm ve devrim için mücadeleye, ülkesini faşizmden ve emperyalizmden kurtarma mücadelesine adanmış ötek bir militandı."

Ötek yandan L. Figueroa'nın ölümlüyle ilgili olarak Fransa Genel İşçi Konfederasyonu da bir açıklama yaptı. Salvador Allende'nin halk birliği hükümetinde çalışma bakanlığı görevine davet edilen Figueroa'nın bu görevde üstün devlet adamı niteliklerini ortaya koyduğu belirtildi açıklanmadı; eski bakanın, emekçilerin desteğiyle, Şili'nin tarihindeki en ileri toplumsal yasaların hazırlanmasına katıldığı bildirildi.

11 Eylül 1973'teki faşist darbeden sonra, cuntanın elinden ancak uluslararası dayanışma sayesinde koparıp alınan Figueroa, cuntanın teacridi için açılan uluslararası kampanyada önemli görevler almıştı. Figueroa'nın 12 Eylül'de yapılan toprağa verilme töreninde, çok

sayıda ülkeden gelen sendika temsilcileri yer aldı:

DÜNYA BARIŞ KONSEYİ LÜBNAN SORUNUNUN ÇÖZÜMÜ İÇİN DÖRT KOŞUL SAPTADI

Dünya Barış Konseyi Başkanlık Bürosu, 5 ve 6 Eylül tarihlerinde Paris'te yaptığı olağanüstü toplantısından sonra, Suriye kuvvetlerinin Lübnan'dan çekilmesini isteyen bir belgeyi benimsedi. 23 ülke temsilcilerinin katıldığı toplantıdan

sonra, ziyaret edeceği limanlarda Lübnan halkına gönderilecek yardımları toplamak amacıyla bir dayanışma gemisinin de yola çıkacağı açıklandı. Öte yandan, DBK başkanlık bürosu, Lübnan ilericilerine yapılacak mali yardımları toplamak üzere bir Uluslararası Dayanışma Fonu'nun kurulmasını da kararlaştırdı.

Büro'nun Lübnan bunalımıyla ilgili kararının girişinde de, ABD emperyalizminin, siyonizmin ve gerici Arap güçlerinin hazırladığı komplonun amacı; Filistin direnişini ve Lübnan ilerci güçlerini dağıtmak, Lübnan'ın taksimini sağlamak, Lübnan topraklarının bir bölümünde dinsel bir devlet yaratmak, Arap dayanışmasını parçalamak Orta Doğu bunalımına bir Amerikan çözümünü empoze etmek olarak belirtildi.

Kararda, ülkedeki sorunların barışçı

çözümü için de şu dört şart ileri sürüldü:

1. Tüm Lübnan topraklarında ateşkesin sağlanması;
2. Suriye kuvvetlerinin Lübnan'dan çekilmesi;
3. Seçilmiş devlet başkanı Elias Sarkis'in Lübnan'daki başlıca politik grupların katılımıyla bir yuvarlak masa oluşturulmasına olanak verecek biçimde, 23 Eylül 1976 tarihinde görevine gelmesinin kolaylaştırılması. Lübnan Ulusal ve İlerici Hareketi, bu konferansta, ülkenin tüm ilerci güçlerinin tek temsilcisi olarak kendisine ait olan yeri almadı. Ayrıca, ilgili tarafların, ülke kurumlarının modernleştirilmesine ve ülkenin yeniden imarının ve birliğinin sağlanmasına yol açacak siyasal ve toplumsal tedbirleri almaya teşvik edilmesini zorunlu tuttu. Ulusal ve İlerici Hareketi tarafından ileri sürülen siyasal ve demokratik reformlar programı, bu amaç için elverişli bir biçimdir.
4. Lübnan yetkilileri ile FKO arasındaki 1969 Kahire anlaşmasının uygulanması. Bu anlaşma, Lübnan ve FKO arasındaki ilişkileri düzenlemekte ve Filistin direnişinin, dış müdahale olmaksızın kendi bağımsız devletini kurma hakkı da içinde olmak üzere Filistin halkının ulusal hakları uğrunda mücadele etme hakkını her türlü koşulda korumaya amaçlanmaktadır."

PRAVDA LÜBNAN BUNALIMINI YORUMLADI

SBKP'nin günlük merkez yayın organı Pravda'nın 8 Eylül tarihli sayısında

"Lübnan açmazına bir çıkış bulunmalı" başlıklı bir yazı yayımlandı. "Gözlemci" imzasıyla yayımlanan yazıda, başkan Sarkis'in Şam'a yaptığı son gezisi ve Filistin-Suriye görüşmelerine rağmen, Lübnan'daki sağ güçlerin amaçlarına ulaşmak zorunda oldukları belirtildi. Yazık, Tel Zaatar katliamının, sağ güçlerin bu amaçla nelele başarılabileceğini örneği olduğunu hatırlattı. Yazıya şöyle devam edildi:

"Lübnan'a askerlerini sokan Şam'a yol gösteren düşünceler ne olursa olsun, bu karar, Filistin hareketine karşı çevrilmiştir. Sağın Filistin kuvvetlerine ve ulusal ilerci güçlere ağır darbeler indirmesine olanak vermiştir. Lübnan ilerci örgütlerinin ve FKO'nun, birçok Arap ülkesinin ve dünyadaki pekçok diğer

ülkenin Suriye birliklerinin ülkenin çekilmesini istemelerinin nedeni açıktır."

Emperyalizmin ajanlarının FKO ile Suriye arasındaki çatışmayı kızıştırma-ya çalıştıklarını ve böylece her ikisini de zayıflatmayı amaçladıklarını belirten Pravda, daha sonra şunları belirtti: "Suriye, Filistin Kurtuluş Örgütü ve ulusal ilerci güçler arasındaki işbirliğinin yeniden tesisi, yalnız Lübnan'daki durumun normalleştirilmesi yolundaki çeşitli engeller ortadan kaldırılmakla kalmayacak; aynı zamanda, İsrail saldırısına, emperyalizmin işgilemeci planlarına karşı, Orta Doğu'da adil bir barış için mücadele Arap cephesini güçlendirecektir."

"Çatışmanın derinleştirilmesini amaçlayan planların incelendiği şu sırada, tüm ilerci güçler arasındaki işbirliği özellikle kaçınılmaz olmaktadır."

SBKP organı, taraflar arasındaki anlaşmazlığın çok derin olduğunu, ancak görüşmelerden başka çözüm yolunun da bulunmadığını belirtti.

"Akılcı her uzlaşma"nın sağlanmasını isteyen Pravda, Lübnan sorununun, dış baskı olmadan ve ülkenin bağımsızlığını ve birliği korunarak, Lübnan halkının kendilerine barışçı ve demokratik bir yoldan çözümlemesinin mümkün olduğunu belirtti.

Pravda'da "Gözlemci" imzasıyla yer alan yazılar, doğrudan doğruya Parti yönetiminin görüşünü yansıtan yazılar olarak değerlendirilmekteydi.

İTALYAN KOMÜNİST PARTİSİ'NİN ÜYE SAYISI 1 MİLYON 806 BİNE ULAŞTI

İtalyan Komünist Partisi tarafından yapılan bir açıklamada, 31 Ağustos tarihi itibarıyla, Parti'nin toplam olarak 1.806.508 üyeye sahip olduğu bildirildi.

Öte yandan, İtalyan Komünist Gençlik Federasyonu'nun da 141.302 üyesi bulunduğu, aynı açıklamada yer aldı. Böylece İtalya'da komünist militanların sayısının 2 milyona yaklaştığına dikkat çekildi.

L'Unita gazetesinde yer alan açıklamaya göre, bu yılın başından itibaren İtalyan Komünist Partisi'ne üye olarak kabul edilenlerin sayısı 170.285'e ulaştı. Gazete, üye kayıtlarındaki bu düzeyin, 26 yıldır elde edilen en yüksek düzey olduğunu da bildirdi.

BAĞIMSIZLIK ANCAK SOSYALİZMLE GELİŞİR

Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti'nin 2 Eylül'de ilk kez kutlanan ulusal bayramından sonra Parti ve hükümet adına bazı açıklamalarda bulunan Başbakan Pham Van Dong, ülkenin, "sosyalizme doğru kararlılıkla yürümeye başlamasına" geldiğini söyledi. Bu yolda, ağır sanayinin öncelikle geliştirilmesinin önem taşıdığını belirten Pham Van Dong, öte yandan bütün alanlarda demokratik merkezîyetçilik ilkesinin hem sıkı hem de esnek biçimde uygulanması gerektiğini vurguladı.

Hanoi'da bir mitingte konuşan Pham Van Dong şöyle dedi: "Vietnam'da yeni bir dönem açılmıştır. Artık, ülkenin bağımsızlığı, özgürlüğü ve birleşmesi yolundaki engelleri yok etme aşamasından, ülkenin kararlılıkla ve güvenle sosyalizme doğru ilerlemeye başlamasına geçmektedir." Daha sonra bağımsızlık ve özgürlüğün ancak sosyalist bir düzende gelişip serileceğini söyleyen Dong, ülkenin öndeki kuruluş döneminin temel sorunlarını değerlendirdi. Ağır sanayinin gelişmesini öncelik taşıdığını özellikle belirtti.

Pham Van Dong

DEMOKRATİK MERKEZİYETÇİLİK İLKESİ

Sosyalist Vietnam başbakanı, ülkede sosyalizmin kuruluşunda çözümlenmesi gerekli sorunları değerlendirirken, ekonominin çeşitli sektörleri arasında uygun bir dengeyi kurulmasını stratejik önemde olduğunu üzerinde durdu. Ekonominin yönetiminde, sektörler ve bölgeler itibarıyla, yönetimin daha yetli biçimde bütünleştirilmesi gerektiğini belirttikten sonra sözlerini şöyle sürdürdü: "Devlet aygıtının örgütlenmesinde ve yönlendirilmesinde demokratik merkezîyetçiliği hem sıkı hem de esnek biçimde uygulamak gerekmektedir."

İKİNCİ BEŞ YILLIK PLANIN SONUÇLARI

Başbakan, ikinci beş yıllık planın uygulama sonuçları hakkında da şunları söyledi: "Kuzey'in tarımında, 1975 yılının ve 1976 başının doğal felaketlerine rağmen, ekili alanlar genişletmeyi ve piriçini verimini yükseltmeyi başarmış durumdayız. Ancak, yeni toprakların verimini hale getirilmesi ve yeni ekonomik bölgelerin kurulması konusunda eksiklikleri de gidermek zorundayız."

Güney'de ise, milyonlarca insanın seferber olmasıyla, binlerce kilometrelik sulama kanallarıyla kurulduğu ve ekili alanların yüzbinlerce hektar genişletildiği bildirildi. Ayrıca, daha önce görül-

memiş bir biçimde, bir milyon hektar üzerinde ekildiği bir toprak kesiminde bir yıldaki ikinci rekoltenin elde edildiği açıklandı.

YENİ YÖNTEMLER

Açıklamalarında, birçok sektörün ihtiyaçlarını karşılamakta altyapının geri kaldığını bildiren Dong, Vietnam'ın yeni sorunlarının, yeni bir bakış açısı altında ve yeni yöntemlerle çözülmesi gerektiğini söyleyerek Ho Şi Minh'in şu sözlerini tekrarlardı: "Hiçbir güçlük bizim bilgeliliğimizi köreltmedi. Tersine çok daha iyi ürün vermesini sağladı. Özellikle kritik dönemlerde."

Başbakan, sorunları çözmede başvurulacak yeni yöntemi şöyle tanımladı: "Ülkedeki 20 milyon kişilik emek gücünü seferber etmek ve örgütlemek, bu gücü değişik faaliyet alanlarında ve değişik bölgelerde akılcı biçimde bölüştürmek. Bunun için de devlet planlarını uygulamak."

ULUSLARARASI POLİTİKADA VIETNAM

Sosyalist Vietnam'ın uluslararası politikasından söz ederken de, başbakan Pham Van Dong, Vietnam devriminin dünya devrimci süreci içinde yer aldığı hatırlattı ve şöyle dedi: "Her devrim arasındaki ilişkinin derin anlamı şudur: 'Halkımızın partimizin önderliğinde yürüttüğü bütün devrimci çabı, aynı anda iki stratejik görevi birden gerçekleştirmeye amaçlamaktadır. Bu görevler, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm görevleridir. Lenin'in 'bütün ülkelerin proleterleri ve ezilen halklar, birleşin' çağrısı da bunu gerektirir."

Dong, sosyalist ülkelerin yöneticilerine ve halklarına teşekkür ettikten sonra, dünyanın tüm diğer ülkeleriyle de özellikle ekonomik ilişkilerin geliştirilmesini istediklerini belirtti ve şöyle dedi: "Halkımız, kardeş sosyalist ülkelere militanca dayanışmasını ve işbirliğini pekiştirmeye, dünya sosyalist sisteminin güçlendirilmesine katkıda bulunmaya kararlıdır." Başbakan, daha sonra, Vietnam'ın Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkeleri ve halklarıyla ve bağlantılı hareketleriyle olan sıkı dayanışmasını belirtti.

Sovyetler'de plan hedefleri aşıyor

sında bir kesintiye neden olma tehlikesi vardır."

Tahıl ve özellikle buğday üretimi konusunda da, Brejnev, rekoltenin yarısından çoğunu kapsayan bugünkü sonuçlara bakılarak, kesin sonuçun olumlu olacağı konusunda kuvvetli tahminler yapmanın mümkün olduğunu söyledi. Genel rakamlar vermeden Brejnev, Kazakistan'la ilgili rakamları açıkladı.

L. Brejnev'in parti genel sekreterliğine getirilmesinden sonra, bakır toprakları tanıma elverişli hale sokulan orta Asya Cumhuriyeti, Sovyetler Birliği'nde tahıl üretiminde üçüncü sırayı tutuyor. Kazakistan'ın tahıl üretimi, tüm ülke üretiminde dördü bir dolayla birinci yer tutuyor. Bu yıl ise, Kazakistan'ın 27 milyon tona ulaşacağı, bu rakamın tarihindeki en yüksek rakam olduğu, Brejnev'in açıklamaları arasında yer aldı. Öte yandan, SSCB'nin başka bölgelerinden de benzeri haberlerin gelmesi, bu konudaki iyimserliği pekiştiriyor.

Sovyet tarımındaki bu olumlu gelişmenin, geçen kışın sonundaki olumsuz don koşullarına ve son aylardaki sürekli yağmurların üretimi güçleştirmesine rağmen elde edildiği hatırlatılıyor.

SBKP Genel Sekreteri L. Brejnev de, Kazakistan'daki parti militanlarına karşı yaptığı görüşmede, alınan bu sonuçlarda, çiftçilere daha güçlü ekipman ve kimyasal maddelerin sağlanmasının etkili olduğunu belirtti. Son aylarda, orduya ait taşıt araçları da Kolhozcuların hizmetine verilmiş, sulama ve toprağın ıslahı çalışmalarında önemli adımlar atılmıştır. SBKP'nin Şubat ayında yapılan 25. Kongresinde, Sovyet tarımının teknik düzeyinin yükseltilmesi, ekonomik konuların ön sıralanması yer almış ve alınan kararlarda konuya önemli yer verilmiştir.

L. Brejnev, yapılması gereken daha pek çok iş olduğunu da hatırlattı. Birçok konuda geçikmiş olmanın gelen güçlüklerin aşılması gerektiğini belirtti. Bütün ülkenin, tarımın üretkenliğini artırma ve böylece halkın ve ulusal ekonominin ihtiyaçlarını düzenli olarak karşılama yönündeki çabasını sürdürmesi gerektiğini tekrarladı.

Sovyetler Birliği'nde bu yıl, üretimin hemen bütün dallarında planın öngördüğü hedeflerin aşılmakta olduğu bildiriliyor. Öte yandan, geçen yılki önemli kuraklık nedeniyle aksayan tarım üretiminin de düzeldiği açıklandı. Söz konusu açıklamalar, 4 Nisan 1976'dan beri kamuya açık ilk konuşmasını geçenlerde, Kazakistan Cumhuriyeti başkenti Alma-Ata'da komünist militanlar önünde yapan genel sekreter L. Brejnev'in, Genel sekreterin bir konuşması, bütünüyle iç ekonomik duruma ilgilidir.

Brejnev, konuşmasında özellikle sanayi üretiminin son yedi aydaki durumu üzerinde durdu. Bu andaki sonuçların tatmin edici olduğunu bildiren Brejnev, geçen yıla göre artışın yüzde 5 olmasına karşılık plan hedefinin yüzde 4,3 olmasını buna kanıt gösterdi. Planda öngörülen yüzde 2,7'lik artışa karşılık yüzde 3,4 yükselme gösteren tüketim malları üretimine de dikkat çekildi. Brejnev, bunun üzerine, "1977 için öngörülen hedeflerin aşılabacağına inanmak kuvvetli dayanak noktalarımız var" dedi.

Uzun süredir parti üyelerine karşı ilk açık konuşmasını yapan Brejnev, ülkede tarım üretiminin durumu üzerinde özellikle durdu. Geçen yılki benzeri görülmemiş kuraklığın, ülkeye kötü bir hasata mal olduğunu hatırlatan genel sekreter, buna rağmen devletin çabalarıyla, kuraklığın hayvanlar üzerindeki etkilerinin sınırlanabilmesinin mümkün olduğunu bildirdi. Böylece ilerisi için güven duyulacak bir durumda bulunulduğunu belirttikten sonra, geçen yıl azalan koyun, domuz ve kümes hayvanları sayısında da olumlu bir gelişme görüldüğünü açıkladı. Brejnev bu konuda şöyle dedi:

"Et ve süt üretimi geçen yılın düzeyine henüz ulaşamamışsa da, olumlu sonuçların yıl sonuna doğru hissedileceğini kesin gözüyle bakılmaktadır. Bu, gerçekleştirilmesi zorunlu bir hedefdir. Çünkü pek çok yerde, halkın et ve diğer hayvan ürünleri ihtiyacının karşılanması"

LUIS CORVALAN

LUIS CORVALAN o eduardo labarca

bilim yayıncıları

düşünce özgürlüğünün sınırı

Adalet AĞAOĞLU

Beş altı yıl oluyor. Bir köyde üç ay kadar yaşadım. O köyün ilkokul öğretmeni tanıdım. Köyde, kendinden gayn tek gazete okuyan yoktu o sıralar. Sadece, köy kahvesine bozkurtlu bir yayın organının girdiğini görüyordum zaman zaman. Köy öğretmeni, adı Anadolu'da ne sağa, ne sola çıkmış, bol resimli gazeteyi okuyordu. Köyün suyu, yolu için çırpan bir öğretmeni, ama ülkenin çeşitli sorunları üstüne düşünen bir olduğuna da bana kanıtlamak zorunluluğunu duyuyordum nerdeyse. Yönetenleri eleştirmek, köylüyle yapabileceği bir şey değildi. İçini bana döküyordu. Sık sık gelip gitmeye başladık bize. Her gelişinde bir tutam taze soğan, kendi büyüttiği bir yeşil salata getirirdi. Bizden giderken de, sevdiğini, eksikliğini duyduğu bir şeyi karşılayacağına umarak biz de ona bizim okuduğumuz gazeteleri, kitapları veriyorduk. Gerçekten de köyde ancak bizim sokabildiğimiz bu gazeteleri, kitapları okumak onu sevdiriyordu. Bu yeni ve güzel dostluk böylece sürdü. Bunun ardından uzun bir süre o köyde bir daha gidemedim. Yeniden gittiğimde de köy öğretmeni epey bir süre bize gelmedi. Köy kahvesi önünde rastladığımızda bana uzaktan kaçamak bir dergiyi vermekle yetindi. Kocamla konuşup uzaklaştık. Kaç gün, "ne yaptık, öğretmeni kırdık mı?" diye düşünüp durduk. Ama öğretmen bir aşkım kararlığında çıkip geldi. Şuradan burdan konuştu. Bir şey anlatmak istiyordu. Ne anlatmak istediğini pek iyi kavrayamadık. Bizde elektrik yoktu. Yol da zifiri karanlıktı. Gideceği sıra, her zamanki gibi ona, el feneriyle yolun başına dek geçinmeyi, köyün başına dek götürmeyi istedik. Razı gelmedi. Kalkarken yine gazeteleri ve bir kaç kitap vermiştik. Gittikten sonra gazeteleri de, kitapları da bir köyeye bıraktığımızı almıştık görüldük. Unuttuğumu sandık. İki gün sonra, köyün içine inerken gazetelerle kitapları da yanıma aldık. Okulun yanındaki evine uğrayıp vermek istedim. Evde değilmiş. Kapısına bırakıp döndük gazeteleri ve kitapları. O aşkım kararlığı öğretmeni yine geldi. Resimli bir dergiyi alakoymuş, Cumhuriyet'te kitapları bize geri yetirmiş. Çok üzgün, çok utamış görünüyor. "Sizde kalabiliriz, biz okuduk" dedim. "Bende kalmamı daha iyi" dedi. Sonra açıldı. Geçen sefer bize sık sık gelip gitmesinden, gazeteleri, kitapları götürmesinden köylü anlam çıkarmış. Ondan ötesi, köylü bizim "solcu" olduğumuz öğrenmiş ve öğretmeni bizimle görüşüğü için köyden attırmağa kalkmışlar. Çok öfkelenmiştim ilkin. "İyi ama kendileri bizimle görüşüyorlar. Daha bu sabah şunların bütün gelinleri kızları burdaydı" dedim. "Onlar başka" dedi öğretmen. "Ben öğretmen olduğum için her istediğimi yapamam." Bizim de denli sevip saydığını, durumdan çok üzülüğünü söyleyerek gitti, Cumhuriyet Gazetesini de yine bir köşede bıraktı. Göttürmedi. Ardından çok karmaşık düşünceler içinde kaldık. Öğretmeni çok çocuğuya ya sürülmek durumunda bırakmıştı, diye. Öğretmen de çabuk gerileyen, çabuk teslim olan bir adammış diye. İnsan artık bir Cumhuriyet Gazetesini de okumakta diretemez mi, diye.. Köylünün köylülüğü önünde iki kitap bir gazetye solculuğumuzun düştüğü günün duruma ne demeli, diye. Yarn biz, yine çıkıp gideceğiz burdan, ama öğretmen yine burada ya da yine buraya benzer bir yerde hep yaşamak zorunda, diye.. Sonunda köylü, evi sıkı bir gözetim altında; baktığırdı ki pathyan bir sorunu bile değiştirmekte, iki kök domates yetiştirmekte çok beceriksiz, öğretmenin erken gelen emeklilik törenine bizi de çağırıyorlar. Hem domates yetiştiremiyorduk, hem öğretmen emekli olmuştu. Tehlike kalmamıştı. Sohbetle girişildi. "Anadolu'da Cumhuriyet bile okuma özgürlüğü olmayan öğretmen" haberi çok duymuştuk. Eh işte,şimdi de örmüştük. Köylünün o bozkurtlu gazeteyi açık açık okuma özgürlüğü ise tamdı. Ben de buna tepki olarak haberleşme özgürlüğümü kullandım. Kente dönünce Cumhuriyet gazetesi mi? Peki. deyip köye sirekili olarak ne kadar sol yayın organı varsa postalamdım. Hem de köy kahvesinin adresine. Üst köyden tek kişi dışında kimsenin okumadığını öğrendim. Bakkal paket kağıdı olarak kullanıyormuş. Bir gaz lambası şişesi almıştım. O kayınlardan bir yapığdı da böylece bana geri geldi. Köylünün maddi nesnel koşulların önünde özgürlük kullanı-mız elbette sınırsız olamazdı. O sınır maddi koşulların sınırlarının zorlanma-sı sonuçlanacak. Bunu biliyoruz. Sosyal demokratların sınırsız özgürlük anlayış bir gün, bir tek soru karşısında stop edecektir. Öğretmenin emeklilik töreninde "biz sizin bozkurtlu o gazeteyi okumanıza karşısın mıyuz?" demek için kendimi tuttumsa, bunun için tuttum. Düşüncede sınırsız özgür-

lük, düşünceye düşünceyle, konuşmaya konuşmayla, ikna etmeye ikna etmeyle karşılık bulunmadığı zaman da sürece mi? Düşünceye silaha, sözle copla, ikna etmeye, bozkurt tekmeleriyle karşılık verildiğinde sosyal demok-rasinin sınırsız özgürlük savı özgürlüğün tepelenmesiyle son bulur.

Kardeşimin oğlu on altı yaşında. Geçen yıla dek sıkı bir dostluğumuz vardı onunla. Büyük-küçük ayrıntının çok ötesinde, karşılıklı inanca dayanmış güvene dayanmış sağlam, güzel bir dostluk. Okulunu komandanlar, ilköküler saralı çocuk değişti. Bana verdiği dostluğunu geri aldı. Yanına uğramıyordum. Yemeğe çağırıyordum, gelmiyordu. Hele yolda, belde, kalabalık içinde benimle görünmekten dehşetli çekiniyordu. Babasına sordum. Odasını bozkurtlarla donatmış. Bir de bozkurt marşı öğrenmiş, evin içinde gümbürdeyip duruyormuş. "Üstüne varmalıym. Tepki yaratmalıym. Daha çocuk. Tam etki altında kaldığı yaş. Az daha beklileyim, eğriyi-doğruyu kendisi bulsun" dedi. Dedik ama, çocuk tek yönlü etkilenip duruyor. Bütün günüükükülerinin arasında geçiyor. Bizde sözde, bizim öğrenciliğimizde bize yapılanı yapmak istemiyoruz. Çocuğun üstünde baskı kunnak istemiyoruz. İyi ama, çocuk sekiz saat da başka türlü düşününlele bir arada olsa mesele yok. Bana kırk yılın başı uğrarsa, bir dersini çözememiş, bir soruyu kavrayamamış oluyor da onu sormak için uğruyor. Ben de bu pek ender uğramalarından, dersini anlatırken, sorusunu açıklarken, onun evde bozkurt marşları söylediklerini sözümana bilmeden gele-rek, öyle efendi efendi birşeyler anlatmaya çalışıyorum ona. Hele, on altı yaşında bir çocuk karşısında insan kendini tam "sınırsız düşünce özgürlüğünün temsilcisi" gibi görüyor. Ama, açık söylemek gerekirse benim yeğenim benden daha gerçekçi. "Öğlum, neden aramıyorsun halanı eskisi gibi?" diye soran babasına ilkin, "beni azarlamasından çekiniyorum" demiş. İkincisinde, "O benim gibi düşünmüyor. Niye gideyim?" demiş. Benim "düşüncede sınırsız özgürlük" temrini böylece kafasını karıştırdık. Sınrlar kesin konuşur bir özgürlük duvarına çarpıp duruyor. On altı yaşındaki çocuklara kendi özgür-lüklerinin sınırını koruyan bir dünyayabakı, artık bunun baskımla kendi özgür-lüklerini sınırlı olmasın diye on denli sıvı olursa olsun, bozkurt kök gibi insan yüreği deşip adam öldürürce karşısında bizim oğlan için besledikimiz, her tür baskıdan uzak "sınırsız özgürlük" davranışımız pek soyut kalıyor. Şimdilik tek avuntuyu çocuğun on altı yaşında olmasında buluyoruz. Ama yarı, yinni altı yaşında, otuz altı yaşında, kendi sınırlı özgürlükleriyle bi-zim sınırsız örgürlük savımızı kılcaktan geçirmeye başlarsa ne olacak? Savaşca-k mıyız? Savaşmıyacaksak, bu gülcün, gülcün olduğu oranda trajik çatışma-da tepelenmeye boyun mu eğeceğiz? Artık bozkurtca savaşların günü çoktan geçtiğine göre, en azından insanları arasında kalmı duvarlar çেকেçiz demektir. Tam Batı Burjuva Demokrasisine uygun bir "sınırsız özgürlük" anlayış için-de. Hah, şimdi, bu ayrıntı somutlukla yaşamış bir düşünce adamının, Brecht'in bu konudaki önerisini anımsamanın tam sırası işte. Şöyle öneriyor Brecht*

- 1- Bir tek sınırlama ile, tiyatro alanında tam bir özgürlük.
 - 2- Bir tek sınırlama ile, müzik alanında tam bir özgürlük.
 - 3- Bir tek sınırlama ile, müzik alanında tam bir özgürlük.
 - 4- Bir tek sınırlama ile, güzel sanatlar alanında tam bir özgürlük.
 - 5- Bir tek sınırlama ile, sinema alanında tam bir özgürlük.
- O sınırlama ise şu: Savaş yücelten ya da kaçınılmaz bir durum diye ortaya koyan yazılar ve sanat yapıtlarıyla, halklar arasında ki nefreti könikle-yen yazılar ve sanat yapıtlarıyla tamınmamalıdır."
- Ben buna iki madde daha eklemek istiyorum:
- 1- Bir tek sınırlama ile, basın ve yayın alanında tam bir özgürlük.
 - 2- Bir tek sınırlama ile eğitim ve öğretim alanında tam bir özgürlük.
- Benim sınırlamam ise şu: Savaş yücelten ya da kaçınılmaz bir durum diye ortaya koyanların basın, radyo ve televizyon yayınları; daha küçük yaşta ki çocuklar arasında, onların yarın gerçek özgürlük ortamında yaşamala-rını amaçlayanlar karşı nefreti könikleyen eğitim ve öğretim biçimlerine özgürlük tanınmamalıdır.

* Bertolt Brecht: Sosyalist Gerçekçilik ve Toplum. (Alman Sanatçılarına ve Yazarlarına Açık Mektup) Günebakan Yayınları, Öğreti Kitapları 1, 1976.

Bilim Yayınları

11- Şili Devriminin Öğrettikleri-ITT Belgeleri (Rene Castillo)	12.50 TL.
12- Marksizm ve Maoizm (V. Krivtsov) (Tükendi)	20 TL.
13- Latin Amerika'da Devrim (W. M. Breuer-B.Hartmann-H. Lederer)	15 TL.
14- Çağdaş Troçkizm ve Karşı Devrimci Özü (M.Basmanov)	20 TL.
15- Planlama Kalkınma ve Türkiye (Yalçın Küçük)	22.50 TL
16- Portekizde Özgürlüğün Şafağı (Alvaro Cunhal)	17.50 TL
17- Yeni Devrim Teorilerinin Eleştirisi (II) (Jack Woddis)	12.50 TL.
18- Tarımda Kapitalizmin Gelişmesi ve Toprak Rantı (Gunter Hoell)	10 TL.
19- Pentagon ve Amerikan Üsleri (Igor Melnikov)	7.50 TL.
20- Teori ve Pratikte Burjuva Demokrasisi (A.Mishin)	7.50 TL.
21- Sovyetler Birliği Komünist Partisi Tarihi (B.Ponomarev) (Toplatıldı)	30 TL.
22- Marksist Felsefe Yazıları (K. Marx-F.Engels-V.I.Lenin)	22.50 TL
23- Maoizmin Ekonomik Teorileri (E. Korbash)	12.50 TL.
24- Bulgaristan'da Kapitalizmden Sosyalizme Geçiş Sorunları (Bulgaristan, Bilimler Akademisi)	30 TL.
25- Din-Bilim ve Felsefe (Howard Selsam)	12.50 TL.
26- SBKP 25. Kongresi Raporları - Kararlar - Konuşmalar	17.50 TL
27- Gerçekçiliğin Tarihi (B. Suchkov)	25 TL.
28- Siyonizm ve Dünya Politikasındaki Rolü (H.Lumer)	15 TL.
29- Marksizm ve Dönek Garauy (H. Momjan)	15 TL.
30- Luis Corvalan (Eduardo Labarca) 2. Dizi, 1. Kitap	12.50 TL
1- Feodal Toplumdan 20. yüzyıla (Leo Huberman) (İkinci Baskı) (Geniştiril-miş)	20 TL.
2- Emperyalizm Türkiye'ye Girişi (Orhan Kurmuş) (Tükendi)	20 TL.
3- Aydınlar ve Sınıf Mücadelesi (A. Casanova-Cl. Prevost.) Metzger) (Tükend-i)	10 TL.
4- Bilimsel Sosyalizm ve Sosyal Demokrasi (V. Vassine-S. Gribanov-I. Oundassy-nov) (İkinci Baskı)	10 TL.
5- Diyalektik ve Tarihi Meteryalizm (A. Spirkin-D. Yakhot)	17.50 TL.
6- Kapitalizmin Ekonomik Politığı (M. Ryndna-G. Chernikov)	25 TL.
7- Sendikalar Üzerine (K. Marx-F. Engels-V.I. Lenin)	25 TL.
8- Endüstrileşme Sürecinin Temel Sorunları (Yalçın Küçük)	30 TL.
9- İki Açılan Türkiye İşçi Partisi Davası (Behice Boran)	15 TL.
10- Yeni Devrim Teorilerinin Eleştirisi (I) (Jack Woddis)	15 TL.

İŞÇİ SINIFI DİRENİRKEN...

Hürriyet gazetesi, DGM'nin en hızlı savunucularından biri. Gazetenin 17 Eylül Cuma günü başyazısı DGM'ni "toplumumuzun huzur ihtiyacına bulunmuş acil cevaplardan biri" olarak niteliyor. Bir de CHP'ye aklını şimdiden başına alması ikazında bulunuyor. Bunu da şöyle yapıyor: "Yarın iktidara siz gelerseniz bu mahkemeleri kaldıracağız mı? Tıpkı 'boğaz köprüsüne gerek yok' veya televizyon lüksü' tezlerini savunmuş olmanız gibi, pişmanlık duymayacak mısınız?"

Gazetenin aynı günkü nüshasında Abdullah Baştürk'ün verdiği bir demeç de yer alıyor. Baştürk, DİSK'e son zamanlarda katılan ve DGM'ne karşı direnişte önemli görevler yüklenen Genel-İş Sendikasının başkanı. Aynı zamanda CHP milletvekili.

Hürriyet gazetesine verdiği demeçte Baştürk'ün "sorumluluğun DİSK yöneticilerinde olmadığını, tam tersine eylem yapan işçilerde olduğunu" söylediği ileri sürülüyor.

Bunun dışında "DİSK'in daha önceden aldığı genel grev kararını kaldırdığını ve işçileri serbest bıraktığını" ve "işçilerin eyleminden habersiz bulunduğu" söyleyen Baştürk şunları da ekliyor:

"Belki de bütün bunlar Halil Tunç'un basın toplantısından sonra olmuştur. Biliyorsunuz, Tunç DGM yasalaştığı taktirde ortak geleceklerini söylemişti. Belki de işçi bu sözlerden sonra ayaklandı. Bu eylemlerden DİSK yöneticileri sorumlu tutulamaz. Sorumlular eylemi yapan yüzbinlerce işçidir."

Yine Baştürk, ileride kendisi hakkında soruşturma açılmasının mümkün olup olmadığını soran muhabire "yapmadığım eylemden ben yükümlü tutulamam" cevabını veriyor.

Baştürk'ün bu sözleri, aynı gün Türk-İş Genel Başkanı Halil Tunç tarafından kullanılıyor. Tunç, Baştürk'ün sözlerini devlet radyolarından ve kendi sesliyle kullanma olanağını buluyor. Tunç, Baştürk'ün demecini kasdederek "sorumluluktan kaçılmak istendiğini, işçilerin sahihsiz bırakıldığını ve girişim eylemin Türk-İş'e maledilmeye

çalışıldığını" belirtiyor.

Yöneticilerin, eylemlerini düşünürken, ilerideki savunmalarını da düşünmeleri doğal. Doğal olmayan, savunma metninin eylemlerle birlikte ilan edilmesi.

Devlet Güvenlik Mahkemelerine karşı direnişle Devlet Güvenlik Mahkemeleri karşısında savunma, birbirli karşıtlaştırılmamalı.

Genel-İş'e bağlı işçilerin direnişi 16 Eylül Perşembe günü başladı. Belediye otobüsleri çalışmadı. Akşam ajansında Ankara Şoförler Cemiyeti

Başkanı İbrahim Kılıç kendi sesinden halka "hitap etti" Halkı "sakin olmaya direniş nedeniyle ulaşımın aksamaması için taksit ve minibüslerin seferber edileceğini" söyledi.

CHP'li Baştürk'ün başında bulunduğu Genel-İş'in grevini kırmada katkılı olmaya çalışan bu kişi MC yanlısı değil. Tersine, CHP'nin yeni transferlerinden. Özel çabalarla AP'den koparılıp, CHP'ye aktarılan bu kişi üzerinde bu denli durulmasının nedeni herhalde açık: Otobüsle solculuk, taksitle sağcılık yapabilmek. Hem de aynı anda.

Turizm-İş sendikasında gelişen olaylara YÜRÜYÜŞ'ün geçtiğimiz sayılarında yer verilmişti. Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde çalışan Turizm-İş üyesi işçiler, görüşlerini bir bildiri ile açıkladılar. Bu bildiriye okurlarımıza sunuyoruz.

"Bünyesindeki sendikamız Turizm-İş 12 yıla yakın bir süre verdiği mücadele ile işkolunun tek devrimci, işçiden yana sendikası durumuna gelmiş, sarı Oleya'si tümüyle etkisizleştirilmiştir.

Turizm-İş Sendikasının, bundan 3 ay önce yapılan 7. Olağan kongresine kadarki geçmişi, bu büyük mücadelemizin tarihi belgeleri ve delilleri ile doludur.

Bu tarihe kadar Turizm-İş, devrimci politikasıyla işçilerin güvenini kazanarak bir yandan sarı Oleya'si adım adım geriletirken, bir yandan da sınıf sendikacılığı ilkelerini kendi işkolunda hayata geçirmiştir.

Turizm-İş, DİSK'in kuruluş çalışmalarına da katılmış, aktif görevler almış ve DİSK'in ilk üyeleri arasına girmiştir.

Sendikamızın son kongresi, her türlü gerici iktidarlar, sıkıyönetimler döneminde bile tavuzsız mücadele veren ve başarılarını iptalleyen yöneticilerimizin önderliğinde sarı Oleya'sin son bir darbeyle sahneden silinmesi, devrimci işçi sendikacılığı yolunda atılan yeni bir adım niteliğinde olması gerekiyordu.

Arhadaşlar, Bugüne kadar içimize sızamayan sarı sendikacılık anlayışı işte bu kongrede Turizm-İş'e yerleştirilmek istenmiştir.

Hertürlü engele, ayak oyununa rağmen verdiği tutarlı mücadeleyle yitilmeden sendikamız, bu defa içten yıkılmak, ezilme, ezilme arzusunda değildir.

Kongreden bu yana olanlar, bu çabaların ürünü ne iddialarımızı ispattıyan en kuvvetli delillerdir.

12 yıldır devrimci sendikacılığın bir kaleisi gibi dimdik ayakta duran, daha da gelişmesi gereken sendikamız Turizm-İş bugün içten yıkılmak isteniyor, oyunlar tezgahlanıyor. Ustelik bu oyunlar, davranışlarıyla her yerde patronların ekmeğine yağ süren, sendikamız her geçen gün çöküşe götüren bazı kişiler tarafından devrimci sendikacılık adına yapılmak isteniyor.

Hem de uzun yıllar verdikleri mücadeleye niteliklerini ispatlamış gerçek yöneticilerimiz hedef alınarak.

Nice zorluklar güçlükler pahasına sendikamız bugüne getiren Genel Başkanımız Turgut Gökdere, Turizm-İş'in 12 yıllık tarihinde rastlanmamış bu yıkıcı gidişe dair demek gereğini hissetmiş, en kısa zamanda Olağanüstü Kongre yapılarak bu patron yanlısı davranışlara son vermek istemiştir.

Fakat tabana hesap veremeyen korlan, kaçan bu kişiler Genel Başkanımız kongre teklifine hulaş amayınca, sorumsuz ve yıkıcı gidişe engel olmak,

sendikamızın küçük çevrecü davranışları bir an önce saf dışı etmek için Turgut Gökdere, Olağanüstü kongrenin yapılmasını sağlamak maksadıyla istifia etmiştir.

Arhadaşlar, Bizlerin bilinçli mücadelesi bu işçilerin maskelerini düşürecek, açıkça Oleya'ye yarayan davranışlarda bulunan anlayışı, cepheyi bozacak güçtedir.

Biz Turizm-İş'in gerçek işçileri, bilinçli işçileri olarak içimize sızan bu ihanet ortaklarına karşı vereceğimiz mücadelede yerimizi alıp, sendikamıza sahip çıkmak zorundayız.

Şu anda yönetimin bazı kademelelerini ellerinde tutan, çevresinde bir avuç sözcü işçilerle "tabanın söz ve karar hakkı"ndan dem vürme cürretini gösteren bu işçilere, işçi sınıfının emek mücadelesi adına, gerçek namusumuz adına gereken derisi vermek en büyük görevimiz, aynı zamanda Turizm-İş'in devrimci üyeleri olmamızın bir gereğidir.

Şimdi niyetleri belli bu kişilere sesleniyoruz. Gerçekten "tabanın söz ve karar hakkı"na saygılı iseniz, biraz yüreğinizi varsa, gerçekler aızı ürktümeceksiniz. Tabanın içine girin, sözlerini ve kararlarını dinleyin, ona hulaşın, Yanan ve dolana başsuzuraktan, ayak oyunlarının vazgeçin.

Artık alıştığımız bu oyunlar sizlerin

TURİZM-İŞ İŞÇİLERİNİN DUYURUSU

ömrünü belki biraz uzatabilir, ama sonunuza engelleyemez.

Bugüne kadar, dışı karşı her hal ve şart altında verdiğimiz kesintisiz mücadelemizin bir devamı olarak, içimize sızan bu patron zihniyetli işçilere karşı da mücadele vereceğimizi ve bu mücadelemin yine kesintisiz olarak Turizm-İş'i onurlu günlerine kavuşma kadar süreceğini tüm işçilere ve işçi sınıfımızın davasına gönül vermiş tüm ilgililere bildiririz.

Sendikamızın bir çok üyünün eşliğine getiren olaylar ve olaylara neden olan işçileri, niyetlerini teker teker açıklayacağız.

Bu bildiri bu yolda ilk bildiri, uyanık ve bilinçli olalım, diğer bildiri bekleyelim.

YASASIN TURİZM-İŞ'İN İNANÇLI İŞÇİLERİ,

YASASIN ONURLU MÜCADELE MIZ,

YASASIN TURİZM-İŞ'İN AYDINLIK GELECEĞİ,

HILTON OTEL'in sarı Oleya'ye karşı halen direnen işçileri, Carlton işçileri, Yemekli Yataklı Vagonlar İşçileri Yurtlar İşçileri, Inter işçileri, Kiloyos işçileri, Marmaris Turistik Tesisler İşçileri, Ankara ve İzmir Bölgelerinin tüm işçileri, Mağca Oteli işçileri, Etap oteli işçileri, Galata Kulesi işçileri, ve Turizm-İş'in tüm devrimci işçileri.